

OM AZONOSÍTÓ: 031028

Cím:4080 Hajdúnánás Iskola út 10

Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2020.

Tartalomjegyzék

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

1. AZ ÓVODA TÖRTÉNETE	6
2. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA	6
3. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE	8
3.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	8
3.2. TÁRGYI FELTÉTELEK.....	10
4. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISSÉGE	11
4.1. GYERMEKKÉPÜNK	12
4.2. ÓVODAKÉPÜNK.....	12
4.3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI	13
4.4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA	14
4.5. ELVÁRÁS MUNKATÁRSAINKKAL SZEMBEN	15
4.5.1. PEDAGÓGUSKÉPÜNK	16
4.5.2. A NEVELŐ MUNKÁT KÖZVETLENÜL SEGÍTŐ MUNKATÁRSOK SZEREPE	16
4.6. KÍVÁNALOM A SZÜLŐKKEL SZEMBEN	17
5. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	18
5.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA.....	18
5.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS, A SZOCIALIZÁCIÓ	20
5.3. AZ ANYANYELVI-, ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	23
5.4. HITÉLETI NEVELÉS.....	26
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	30
6.1. CSOPORTSZERVEZÉS:	30
6.2. A TEVÉKENYSÉGI FORMÁK SZERVEZÉSE	30
6.3. A HETIREND	31
6.4. A NAPIREND	31
6.5. A TEVÉKENYSÉGEK IDŐKERETEINEK TERVEZÉSE	32
6.6. AZ ÓVODAI NEVELÉS TERVEZÉSE	34
7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	35
7.1. A JÁTÉK	35
7.2. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	40
7.3. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	42
7.4. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	44
7.5. VERSELÉS, MESÉLÉS	47
7.6. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	51

7.7. MOZGÁS	54
7.8. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	56
7.9. HITÉLETI TEVÉKENYSÉG	58
8. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI	64
9. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	67
9.1. EGÉSZSÉGNEVELÉS.....	67
9.2. KÖRNYEZETI NEVELÉS, KÖRNYEZETVÉDELEM, KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLELET	69
10. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	69
11. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK....	72
12. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	75
13. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE AZ ÓVODÁBAN	76
13.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK NEVELÉSE, FEJLESZTÉSE	76
13.2. KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE.....	80
13.3. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK	81
13.4. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEK	83
14. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	84
14.1. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSE	84
14.2. KAPCSOLAT A FENNTARTÓVAL	86
14.3. KAPCSOLAT A GYŰLEKEZETTEL.....	87
14.4. KAPCSOLAT A TÁRSINTÉZMÉNYEKKEL, BÖLCSÖDÉVEL, ISKOLÁVAL	87
14.5. KAPCSOLAT A MUNKÁNKAT SEGÍTŐ INTÉZMÉNYEKKEL.....	89
14.6. KÜLSŐ SZAKMAI KAPCSOLATOK.....	90
15. NÉPHAGYOMÁNY ÁPOLÁS	92
16. MEGEMLEKEZÉSEK, ÜNNEPEK AZ ÓVODÁNKBAN	94
17. A SZÜLŐI IGÉNYEK ALAPJÁN SZERVEZŐDŐ ÖNKÖLTSÉGES SZOLGÁLTATÁSOK	97
18. INTÉZMÉNYI INTÉZKEDÉS RENDKÍVÜLI SZÜNETRE	98

FELHASZNÁLT IRODALOM

**A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL,
NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK**

ZÁRADÉK

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve:	Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda
Címe:	4080 Hajdúnánás Köztársaság tér 11.
Telefon/fax:	0652570596
E-mail:	titkar.refnanas@gmail.com
Az intézmény fenntartója:	Hajdúnánási Református Egyházközség
Címe:	4080 Hajdúnánás Kossuth utca 2
Tagintézmény neve:	Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda
Címe:	4080 Hajdúnánás Iskola út 10.
Telefon/Fax:	0652380562/ 0652570596
E-mail:	ovoda.refnanas@gmail.com
Alapító okirat száma, kelte:	Presbitérium határozati száma 19/2011 2011.04.11.
Működési engedély száma, kelte:	HB-03/ HAT/08962-2/2019 2019.06.04.
Engedélyező szerv neve:	Hajdú- Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala
Az intézmény OM azonosítója:	031028
Az intézmény típusa:	többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény: óvoda és általános iskola

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

Óvodai nevelés

Az intézmény tevékenysége, szakfeladat száma, megnevezése:

851011 Óvodai nevelés, ellátás

851012 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

Kiegészítő tevékenység:

562913 Intézményi étkeztetés

Az óvodába felvehető gyermekek száma: 140 fő ebből Sajátos Nevelésű Igényű 4 fő

Gyermekcsoportok száma: 5

A gyermekcsoportok összetétele: vegyes életkorú

Gazdálkodása:

Az intézmény a fenntartó Hajdúnánási Református Egyházközség által biztosított költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el. Gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat.

Az intézmény egyházi felügyeleti szerve:

Tiszántúli Református Egyházkerület Tanügyi Hivatala (Címe:4026 Debrecen Kálvin tér 17.)

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve:

Hajdú- Bihar Megyei Kormányhivatal

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik.

A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1995. évi I. törvény A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az óvoda alapító okirata
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/20012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013.(VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

1. AZ ÓVODA TÖRTÉNETE

Intézményünk a Hajdúnánási Református Egyházközség fenntartásában működik. Református Elemei Iskoláját, melyet 1617-ben alapított, 1995-ben indította újra. Az elmúlt évtizedek nemzeti történelme - és Hajdúnánáson a rendszerváltás utáni évek helyi történelme is, - elfordította az itt élő embereket a vallásuk gyakorlásától, sok esetben Istenbe vetett hitüktől. Az Egyházközség iskolája indulásának, befogadásának nehézségei - az akkori városvezetés elutasító magatartása miatt – mára már a múlté. Napjainkban az iskola népszerű, szakmai munkája elismert a városban. Ez a helyzet, és a 2010-ben választott új szemléletű városvezetés is segítette a Református Óvoda zökkenőmentes indulását.

Intézményünk fenntartója- a Hajdúnánási Református Egyházközség - 2011. augusztus 29-től működteti a Református Óvodánkat a Hajdúnánás Városi Önkormányzattal kötött Közoktatási Megállapodás és az óvodai épületünkre –Hajdúnánás, Iskola út 10 szám - vonatkozó Használatba adási szerződés alapján. Ez a polgári lakóházból átalakított óvodai épület korábban is városi óvodai célokat szolgált.

2011 szeptembere a helyi oktatás történelmi pillanata, amikor is a hajdúnánási családok nemcsak iskolát, hanem óvodát is választhattak felekezeti alapon. Mégis megállapítható, hogy a családok nagy része nem hitéleti alapon, hanem az iskola, az egyházközség és az óvodába felvételt nyert - városi szinten szakmailag elismert - óvodapedagógusok iránti bizalomból választotta a Református Óvodát. Be kell látnunk, hogy óvodapedagógusaink és gyermekeink feladata is lesz a családokba visszahozni a keresztyén értékeket, az Isten iránti hitet, szeretetet. Úgy tekintünk erre a feladatra, mint olyan „szeretethídra”, ami a templomba és az Egyházközséghez vezet.

2. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

„ Minden dolgokat szeretetben menjen végbe” (1Kor 16,14)

Óvodánk Hajdúnánás város szívében helyezkedik el, az ősi Református Általános Iskola közvetlen szomszédságában, a református templom közelében.

Nevelésünk 2011. szeptemberében négy csoporttal indult. 2015. szeptemberében mind a gyermeklétszám, mind pedig a személyi feltételek egy csoport bezárását tették indokolttá.

2017. májusában a hajdúnánási szülők úgy gondolták, hogy a gyermekeiket a Református Óvodába szeretnék beírni, így újra mérlegelni kellett, a negyedik csoport visszanyitását.

Mivel minden tárgyi feltételt biztosítani tudtunk, így 2017. szeptember 01-től fenntartói döntés alapján, ismét négy csoportban folyhatott a keresztyén szellemű nevelés.

Óvodánk 2018. szeptember 1-től öt csoporttal működik. Minden évben a gyermekek életkori összetételének megfelelően alakulnak csoportjaink. Így megtapasztalhatjuk a különböző szervezeti keret áldásait és nehézségeit is.

Programunkat több éves pedagógiai tapasztalatainkra építjük, ezt kívánjuk formálni, új elemeket beépíteni, ami sajátossá, egyedivé teszi a mi óvodánkat. Óvodánk sajátos arculatát a keresztyén értékek határozzák meg. Legfontosabb feladatunknak a keresztyén értékek közvetítését tartjuk, melyhez szorosan kapcsolódik a keresztyén magatartási, viselkedési szokások alakítása.

Szeretnénk, ha az óvodát igénybe vevő szülők többsége vallási meggyőződésének, hitének indíttatása által hozná gyermekét óvodánkba. Nagyszerű dolog lehet együtt működni azokkal a szülőkkel, akik Krisztusi szeretet megnyilatkoztatásaként lélekben együtt vannak velünk, s ahol tudnak, segítenek. Szeretnénk, ha a szülők szívesen részt vennének közös programjainkon, elfogadnák az óvoda által képviselt értékeket. Ezt a támogató-elfogadó nyilatkozatot a szülők aláírásával is kérjük megerősíteni.

Világosan látszik a családi háttér, s az óvoda nevelő hatása azoknál a gyermekeknél, ahol az együtt gondolkodás közös, határozott nevelés eredménye.

Miután óvodánk egyházi intézmény, kapui nyitva állnak mindenki előtt, akinek szívében megdobb az Isten szeretete utáni vágy. Arra törekszünk, hogy kívánatosá tegyük a családok számára a gyülekezeti életbe való bekapcsolódást. A szeretet minden eszközeivel törekszik a gyülekezet és óvodánk nevelőtestülete arra, hogy a családok hitből éljenek a keresztes sákramentumával.

A református óvodánk munkatársi közössége megalakulásunk óta folyamatosan formálódik, és nagy szeretettel végezzük szolgálatunkat.

3. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE

3.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A csoportok megnevezése, száma	Óvodapedagógusok száma csoportonként	A nevelőmunkát közvetlenül segítő munkatársak száma
Napocska 1. csoport	2 fő óvodapedagógus	1 fő dajka
Szivárvány 2.csoport	2 fő óvodapedagógus (ebből egy fő tagintézményvezető)	1 fő dajka 1 fő pedagógiai asszisztens, levelező tagozatos óvodapedagógus hallgató
Halacska 3. csoport	2 fő óvodapedagógus	1 fő dajka
Csillag 4. csoport	2 fő óvodapedagógus	1 fő dajka
Báránka 5. csoport	2 fő óvodapedagógus	1 fő dajka
	pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai munkatárs	1 fő
	óvodatitkár	1 fő
	konyhai kisegítő munkatárs	1 fő

A személyi feltételeket a törvényi előírásoknak megfelelően biztosítjuk. Az intézményben összesen 19 fő dolgozik, akik az alapító okiratunkban meghatározott, maximum 140 gyermek református keresztyén nevelését hivatottak ellátni. A Református Óvodánk tagintézményvezetését közoktatás vezetői szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus látja el. Kötelessége hitével, magatartásával, szakmai ismeretével segíteni és biztosítani az óvoda jó működését.

Óvodánkban a nevelést óvodapedagógusi szakképzettséggel rendelkező munkavállalók végzik, ami a törvényi előírásokban foglaltaknak megfelel. A keresztyén óvónők Isten elhívott szolgálóinak tekintik magukat, akik tudatában vannak, hogy csupán eszközök Isten kezében.

„Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!

Csak oda küld az ÚR áldást és életet mindenkor.” (Zsolt 133, 1)

A kölcsönös tisztelet és szeretet az alapja minden emberi kapcsolatnak. A társadalomban minden embernek megvan a maga feladata, amelyet, ha tisztességesen, becsülettel végez, mindannyiunk javát szolgálja. Alapfeltétele tehát, hogy tiszteljük az emberben az embert. Gyermekeinket csak akkor tudjuk jól és helyesen nevelni, ha ennek a kölcsönös tiszteletnek és elfogadásnak kisugárzását látják rajtunk: szülőkön és nevelőkön egyaránt.

Fontos tudásunk és ismereteink gyarapítása, ám ez ne öncél legyen, hanem a nevelés és Isten szolgálatába állított eszköz.

A pedagógus személyisége, példaereje és értékkövető szerepe az egyházi intézményeknél még fokozottabban jelenik meg. Számukra létkérdés a hit és erkölcs kérdéseiben ellentmondást nem tűrő Isten parancsolatait magáénak tudó személyiség jelenléte, aki úgy szereti a rá bízott gyermeket, mint saját gyermekeit. Minden tudását és erejét arra fordítja, hogy lelkük, szellemük és értelmük kiteljesedjék.

A kisgyermek a példát látja a vele foglalkozó ember személyiségén keresztül megnyilvánulásaiban, tetteiben a követendő, az utánozható modellt jelenti, ezért a pedagógusnak egész személyiségéből sugározni kell a szeretetet, a támaszt, segítséget, hogy megkapja azt az érzelmi biztonságot, amelyre szüksége van.

A keresztyén pedagógus életében mértékadó erkölcsi érték a tízparancsolat, mely minden emberi törvény alapja. Számára a kisgyermek nevelése nem hivatás, hanem több ennél: szolgálat, melynek egész lényét, személyiségét alárendeli, s ez határozza meg életét. A belőle áradó Krisztusi szeretetnek nem csupán a gyermek felé kell sugározni, hanem szüleik, s embertársaik felé is.

A keresztyénhívő pedagógusnak műveltségben, s a tudás megszerzésében is elől kell járnia. Hitelessége a világszemlélet megértése szempontjából is fontos, mely optimista és etikus. Meg kell tehát felelnünk annak az akaratnak, amely ebbe a szolgálatba emelt bennünket.

A gyermek fejlesztéséhez alkalmazzon egyéni módszereket, legyen nyitott, kreatív, tudjon mesemondásával, énekével, alkotásaival esztétikai élményt nyújtani. Legyen igénye a folyamatos önművelésre, továbbképzésre. Tudjon hatékonyan együtt dolgozni óvónő párjával.

Az óvodapedagógusok fontos feladata, hogy a nevelő munkába vonják be a dajkákat, különösen a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A dajkák az óvónők irányításával szorosan kapcsolódjanak a csoportok mindennapi életéhez, eseményeihez, szokásaihoz, hagyományaihoz, ünnepeihez. Az óvodánkba járó gyermekek nem részesülhetnek hátrányos megkülönböztetésben.

3.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvoda épülete a város központjában az iskola melletti utcában a templom közelében van. Az óvoda két épületrészből álló régi polgári épület volt, ami már nem felelt meg a törvényben meghatározottaknak. Az épület állaga vizes, omladozó tetőszerkezetű, a kémény bizonytalan állapotú, a villany és a vízhálózat régi elavult és veszélyes volt.

A 2017. tavaszán benyújtott pályázatunk (TOP-1.4.1-15) sikeres elbírálásban részesült, mely során ki tudtuk váltani a régi épületet egy új három csoportos épülettel, melyet 2018 augusztusával használatba is vehettünk. Az óvodánkba jelentkező gyermeklétszám növekedésének hatására fenntartónk, saját önerejéből, egy negyedik csoportszobával bővítette óvodánk épületét. Új, modern Református Óvodánk ünnepélyes átadására, 2019. április 28-án került sor. Ezen kívül további telekvásárlásra is szükség volt. Közvetlenül az óvoda mellett lévő ingatlanokat azért kellett megvásárolni, mert az Egyházközség egy pályázaton Sport-fejlesztési Program megvalósítása keretein belül óvodánk udvarán kialakításra kerülő műfüves focipályával gazdagodott, mely a mozgásos tevékenységek megvalósítására még több lehetőséget és eszközt biztosít a számunkra, valamint így tudtuk a gyermekek számára is megfelelő nagyságú játszóudvart biztosítani.

Az új óvodánk három 71 m²-es és egy 87 m²-es csoportszobával rendelkezik. Minden csoportszobához tartozik gyermeköltöző, valamint gyermekmosdó. Az épület részét képezi továbbá egy 60 m²-es tornaszoba a hozzá tartozó szertárral, egy fejlesztő szoba, egy nevelői szoba, egy orvosi szoba, egy felnőtt öltöző, tálalókonyha, valamint a különböző kiszolgálóhelyiségek.

A pályázat részeként rengeteg új eszközt kapott az intézményünk. Minden csoport új gyermeköltöző szekrényt, szekrénysort, gyermek asztalt, gyermek székeket, fektető tárolót, szőnyeget, függönyt és még sok más eszközt kapott. A további helyiségek is új bútorokkal és eszközökkel lettek felszerelve.

Az új Óvodánk épülete és felszereltsége gyermekbarát, minden igényt kielégítő. A gyermekek szabadidős tevékenységének még hasznosabb eltöltése érdekében sok udvari játékkal (baba házak, homokozók, vár, csúszda, fészekhinta, rúgós játékok, mobil játékok) és szép zöld területtel is bővültünk, sok-sok fával szegélyezve.

A már meglévő kombi vár játékunk alá egy 100 m² alapterületű gumitéglával burkolt felületet kaptunk. A dajkák munkavégzésének könnyítése érdekében plusz egy új mosógépet és egy

szárítógépet üzemeltünk be. A hatékonyabb irodai munkavégzés érdekében egy modern számítógéppel és egy nagy teljesítményű fekete-fehér és színes, szkenneres nyomtatóval gazdagodtunk. A berendezések, szükséges eszközök biztosítottak.

Az étkezés a csoportszobában történik. Istennek hála, az idő előrehaladásával, egyre több család részéről történt beiratás óvodánkba. A nagy érdeklődésre való tekintettel, az igényeknek való megfelelés érdekében, a 2018/2019-es nevelési évtől óvodánk már öt csoporttal működik. Mivel rendelkezünk megfelelő számú helyiséggel, így az ötödik kis létszámú csoport indítása megvalósítható.

4. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISSÉGE

„... tegyetek tanítványotokká minden népeket...” (Mt 28,19)

Nevelőmunkánk akkor eredményes, ha a gyermekek személyiségét megismerjük, elfogadjuk, érzelmi biztonságot teremtünk számunkra. Egyéniségüket tiszteletben tartva törekszünk arra, hogy az új ismeretek befogadására nyitottak és felkészültek legyenek.

A mindennapokban gondoskodunk a tevékenységben gazdag, érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. Hangsúlyozzuk a szeretet és a béke harmonikus egységének megteremtését. Munkánk során arra törekszünk, hogy kreatív, reális önbizalommal bíró, Krisztusi szeretetben felnövekvő gyermekeket neveljünk, akik szeretik, tisztelik szüleiket, embertársaikat, tevékenységükkel Isten dicsőségét szolgálják, akik védik a teremtett világot és óvják a mások által épített világot, s ezáltal válnak alkalmassá az iskolai élet megkezdésére.

Mi óvodapedagógusok és dajkák olyan légkör megteremtésére törekszünk, melyben igen nagy hangsúlyt fektetünk a nyugalom, a béke, a derűs, együttműködő légkör kialakítására.

Szeretnénk fenntartónk, a Hajdúnánási Református Egyházközség és a szülők igényeinek, eleget téve mindent megtenni annak érdekében, hogy Református Óvodánk tartósan, jó színvonalon, költséghatékonyan működjön.

Programunk céljainak megvalósítását óvodapedagógusaink és szakképzett dajkáink munkájának színvonala biztosítja. Ugyanakkor nagy hangsúlyt fektetünk az önképzésünkre és a továbbképzésre.

Büszkék vagyunk jól bevált nevelési gyakorlatainkra, tapasztalt, lendületes és lelkes kollektívánkra.

4.1. GYERMEKKÉPÜNK

„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.” (Jn 15,16)

Óvodánk nevelő intézmény s mint ilyen, a teljes gyermeki személyiség kibontakoztatására, harmonikus fejlesztésére törekszik, az egyénenként változó testi, lelki szükségleteik tiszteletben tartása mellett.

E fejlesztés során Istenét ismerő, szüleit tisztelő, a keresztyén értékeket belsővé érlelő gyermekeket kívánunk nevelni, akik fogékonyak a természeti-társadalmi, magyar nemzeti értékeink befogadására, védelmére és tisztelik múltunkat, embertársaikat.

Intézményünk gyermekközpontú, befogadó szemlélet jellemzi, mely minden gyermek számára biztosítja az egyéni hozzáférést.

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – gondoskodás és különleges védelem illeti meg óvodánkban. Gyermekeinknek joga, hogy óvodánkban biztonságos és egészséges környezetben nevelkedjenek.
- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik.
- Óvodai nevelésünknek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával. Ennek úgy kell érvényesülnie, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A partnereközpontú működés szellemében a családok és az óvoda rendszeres, szervezett kapcsolat kialakítására törekszik, melynek alapja a kölcsönös bizalom és informáltság.

Az együttműködés érdekében az óvoda alapelveit, céljait és feladatait a gyermekek egyéni fejlesztését összehangoljuk a családi neveléssel.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján érvényesülhetnek az óvodai nevelés gyakorlatában a különböző innovatív pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését.

4.2. ÓVODAKÉPÜNK

„mert nem azok az igazak Isten előtt, akik a törvényt hallgatják, hanem azok fognak megigazulni, akik a törvényt betöltik” (Róm 2, 13)

S a törvény betöltése pedig a SZERETET. Szeretet egymás iránt, származásra és szociális helyzetre való tekintet nélkül. Óvodai nevelésünk alapja az óvó, feltű és segítő szeretet, gyermekeink hitben való nevelése, amely segíti a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni képességeik kibontakozását, figyelembe véve életkori sajátosságait, valamint fejlődésük eltérő ütemét.

A Köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményeként működünk a családi nevelés kiegészítőjeként a gyermekek 3 éves korától a tankötelezettség kezdetéig, melynek során a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó – védő,
szociális,
nevelő- személyiségfejlesztő funkció.

Intézményük közvetlen segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

A gyermek első találkozása új környezetével igen fontos állomása az óvodai életnek. Olyan feltételek megteremtéséről kell tehát gondoskodnunk, amely gyermekeink számára érzelmi biztonságot nyújt, otthonos, de mégis más.

A játékeszközök és lehetőségek elengedhetetlen feltételei a kisgyermek személyiségének fejlődéséhez, igyekszünk tehát minél több fejlesztő játékot biztosítani számukra, valamint törekszünk a szerepjátékokhoz, dramatikus játékokhoz és bábozáshoz szükséges játékeszközök megteremtésére is.

Az udvari játék lehetőségének kialakítása, s az ott folyó változatos játéktevékenység feltételeinek megteremtése legalább annyira jelentős, mint a belső környezeté.

Az udvar tervezésekor a megfelelő szabad mozgást biztosító játéktér mellett, ligetes pihenő részt is kialakítunk, amely elengedhetetlen feltétele a nyugodt, elmélyült szerepjátéknak.

Az esztétikus környezet a felnőtt és gyermek számára is meleget sugárzó szép, igen fontos nevelőeszköz, így alakítjuk ki a gyermek környezetét is.

4.3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

- Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.

- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelőhatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.
- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonyak.
- Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.
- Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.
- A gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4.4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.

- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.
- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberré válnak.

4.5. ELVÁRÁS MUNKATÁRSAINKKAL SZEMBEN

Olyan etikai és szakmai elvárás a kívánalom óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

„MRE 2005. évi II. tv. VII. 53.§- a alapján:” a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát.” – MRE Kt VII. 48.§ alapján: „Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését.”

A református intézmények számára készült „Etikai kódex” ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás – a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk.

A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

4.5.1. PEDAGÓGUSKÉPÜNK

„Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni; mert a ki Isten elé járul, hinnie kell, hogy ő létezik és megjutalmazza azokat, a kik őt keresik” (Zsid 11,6)

A keresztyén csoportok felnőtt közösségének olyanná kell formálódnia – a Szent Lélek Isten segítségével – ahol a gyermek megérez, megtapasztal valamit Jézus Krisztus szeretetéből.

A keresztyén csoport szellemiségének gyökere a Szabadító Istenben van, ezért küldetése elmondani a jövő nemzedékének, de a szülőknek, nagyszülőknek is, hogy „egyszülött Fiát küldte el Isten, hogy éljünk általa.” (1Jn 4,10)

Gyermekeink mindennapjainak megszervezése érdekében elvárjuk önmagunktól és egymástól, hogy:

- szeressük és fogadjuk el a gyermeket előítéletek és feltételek nélkül,
- az egyéni eltéréseket, másságot értéként fogjuk fel, az egyediséget hangsúlyozzuk,
- a családokkal kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatot alakítsunk ki,
- legyünk empatikusak, toleránsak, tudjuk beleélni magunkat a gyermekek érzelmi és gondolatvilágába,
- tevékenységeinkben mindig tükröződjön megfelelő szakmai tudás,
- legyünk innovatívak, szakmai megújulásra képesek,
- munkánkban legyünk játékosak, ötletesek, kreatívak,
- egymással szemben legyünk mindig őszinték, probléma érzékenyek, segítőkészek.

Ezt a szemléletet minden dolgozónktól elvárjuk.

4.5.2. A NEVELŐ MUNKÁT KÖZVETLENÜL SEGÍTŐ MUNKATÁRSÁK SZEREPE

„Járjatok szeretetben, miképpen a Krisztus is szeretett minket és adta önmagát miérettünk ajándéknak és áldozatul az Istennek kedves jó illatul.” (Ef. 5,2)

Nevelésünk során a pedagógiai asszisztentst és dajkákat a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. Az óvodapedagógus partnere, aki magatartásával, teljes lényével hatást gyakorol a gyermekekre. Minden gyermek közelében dolgozó felnőtt modell a gyermekek számára, ezért fontos az összehangolt nevelési stílus.

Pedagógiai asszisztens képünk

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata, segíti személyiségük fejlődését.

- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.
- Magatartásával, viselkedésével és beszédkulturájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Dajka képünk

Az együttműködés alapja, hogy a dajkák ismerik nevelési célkitűzéseinket, elvárásainkat a gyermeknevelésben.

A dajka kapcsolata az óvónővel, mint társsal fontos minta a gyermek számára, ezért a szóbeli kommunikációjukat, kapcsolattartásukat a kölcsönös tiszteletadás jellemzi.

A dajka – gyermek kapcsolatát szeretetteljes kommunikáció jellemzi.

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.
- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

4.6. KÍVÁNALOM A SZÜLŐKKEL SZEMBEN

Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék. Beiratkozás alkalmával a szülők nyilatkoznak arról, hogy az óvodánk keresztyén szellemiségében történő nevelését elfogadják.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása területén abból indulunk ki, hogy a test a lélek temploma.
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, a szocializáció biztosításánál a keresztyén erkölcsöt tartjuk szem előtt.
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósításánál a Biblia üzenetét is közvetítjük.

5.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

„Az egész test pedig az ő hatására, egybeilleszkedve és összefogva, és minden egyes rész adósságának megfelelően működve gondoskodik önmaga növekedéséről, hogy épüljön szeretetben.” (Ef 4,16)

Célunk:

Egészséges, biztonságos környezet megteremtésével a gyermekek egészséges életmódra nevelése, az egészséges életvitel igényeinek kialakítása, testi fejlődésük biztosítása, fizikai állapotuk védelme, edzése, lelki egészségük védelme.

Feladataink:

- A gyermek fejlődéséhez szükséges környezet és eszközrendszer biztosítása.
- Az életritmus, a táplálkozás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezése, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységek és az ezeken alapuló szokások kialakítása, mellyel biztosítjuk a megfelelő életmódot.
- A kisgyermek életkorának és szükségleteinek megfelelő életritmus kialakítása a nyugodt és kiegyensúlyozott élettempó érdekében. /lásd napirend/
- A gyermek testi komfortérzetének biztosítása.
- A testápolási szokások rendszerének, a gyermekek tisztaság iránti igényének kialakítása.
- Gondot fordítunk a helyes és alapos kézmosás megtanítására.
- Egy esetleges járványveszély esetén megtesszük a szükséges óvintézkedéseket.
- A gondozás során a gyermeki személyiség intimitásának védelme.

- Az óvodapedagógus a gondozás során beszélgesse a gyermekkel, alakítsa ki bizalommal teli kapcsolatot, készítse a gyermeket testi szükségleteinek szóbeli kifejezésére. Ebbe a bizalmi körbe vonja be a dajkát is.
- Az óvodapedagógus legyen tekintettel a gyermek eltérő szükségleteire, fejlődési ütemére.
- A szokásrend fejlesztésének megtervezése.
- A szokások gyakorlásához megfelelő időkeret biztosítása.
- A gyermekek mozgásigényének a kielégítése, testi képességeinek fejlesztése spontán és szervezett lehetőség által.
- A harmonikus mozgásfejlődés érdekében a szabad mozgás lehetőségének biztosítása.
- A szervezett mozgásfejlesztés, a mindennapos testmozgás biztosítása.
- Rendszeres séták, kirándulások szervezésével a gyermekek mozgásigényének kielégítése, közösségformáló együttes élmény biztosítása.
- A napi háromszori étkezés megszervezése, biztosítása.
- Étkezés közbeni helyes viselkedés, kulturált étkezési szokások kialakítása.
- Egyéni különbségek figyelembevétele, különös tekintettel az ételallergiára.
- Folyadék biztosítása a gyermekek számára igény szerint az egész nap során.
- A pihenés nyugodt körülményeinek biztosítása.
- A gyermekbalesetek megelőzése /megfelelő eszközök, folyamatos felügyelet, balesetmentes környezet, a gyermekek figyelmének felhívása a balesetveszélyekre. /
- Az anamnézis során a gyermekek egészségi állapotának felmérése, további figyelemmel kísérése.
- Ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.

„Dicsőítsétek azért az Istent a ti testetekben és lelketekben, amelyek az Istenéi!” (1Kor 6,20)

A feladat megoldásánál hitvallásunk szerint abból indulunk ki, hogy Isten minden létezőnek Istene és mindenkor gondja van teremtményeire. Fennhatósága, őrző szeretete biztosít arról, hogy minden reánk bízott gyermek fejleszhető, erősíthető.

Keresztyén szemléletünk alapján valljuk, hogy a harmonikus ember nem csupán a szervezet jó működését jelent, hanem a kiegyensúlyozott lelkiállapotot is, amelyek egymással kölcsönösen és szorosan összefüggenek. Tehát a testi nevelés lelki háttérét a napi áhítatok jelentik óvodánkban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Az első alakváltozás befejeződése.
- A saját személye körüli alapvető tisztálkodási, öltözködési teendők önálló végzése. Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásrendszere megalapozódik.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Ruhájukat rendezetten helyezik el, ki-és begombolják.
- A finommotorika olyan fejlettsége, amely lehetővé teszi az iskolai tanulás megkezdését, képessé válik az írástanulásra.
- A mozgáskoordináció megfelelő fejlettsége.
- Az oldaliság kialakulása.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes.
- Megalapozódott az étkezési kultúrája.

5.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS, A SZOCIALIZÁCIÓ

„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat.”

(Mt 22,37-39)

Célunk:

A gyermekek kiegyensúlyozott, egészséges én tudattal rendelkező, harmonikus személyiségének kibontakoztatása az egyéni képességek figyelembevételével, valamint erkölcsi és akaratni tulajdonságaik fejlődésének elősegítése közös tevékenységek által.

Feladataink:

„Gyermekeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és valóságosan,”
(1Jn 3,18)

- A befogadás gondos megtervezése, türelmes, tapintatos véghezvitele (előzetes kapcsolat-felvétel a családdal, szülőkkel történő befogadás, óvodapedagógusok, pedagógiai munkát segítő szakember (dajka) jelenléte).
- Biztonságot nyújtó szokás és szabályrendszer kialakítása, működtetése.
- Következetesség, pozitív megerősítés, motiválás.
- Szeretetteljes viszonyulás minden egyes gyerekhez, elfogadó magatartás.

- A gyermekek élményvilágának, érdeklődésének, tapasztalatának megismerése.
- Pozitív érzelmet keltő élményanyag biztosítása, fordítson gondot ezek feldolgozására (időintervallum biztosítása az élmények között): közösségi, esztétikai, lelki-érzelmi, természethez kapcsolódó, stb. élmények.
- A tevékenységrendszer érzelmi szempontból is átgondolt megszervezése (közös tevékenységek, egyéni sikerélményt nyújtó tevékenységek, stb.).
- Meleg érzelmet keltő, otthonos környezet kialakítása (ahol van elég hely a közös tevékenységre, és biztosítva van a gyermekek számára megfelelő intim szféra).
- Legyen modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése a gyermeki magatartás alakulása szempontjából.
- Nyújtson segítséget a gyermekek és családtagjaik számára a gyülekezetbe való bekapcsolódáshoz.
- Nyitott, barátságos, empatikus áthatott viselkedésminta nyújtása (pozitív és negatív megnyilvánulásaiban egyaránt: pl. felháborodását is tudja megfelelően kinyilvánítani).
- A munkatársaihoz, a szülőkhöz való keresztyén viszonyulása is legyen mintaértékű.
- A tiszteletadásban is nyújtson mintát, legyen tiszteletre méltó.
- Közös élményekre épülő közös tevékenységek szervezése. (óvoda – család – gyülekezet)
- A befogadásnál fordítson különös gondot a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, ill. sajátos nevelési igényű gyermekekre.
- A gyermekek óvodába kerülésekor jelezze, hogy ki a hátrányos helyzetű gyermek a gyermekvédelmi felelősnek.
- A csoport nevelési tervében **fordítson gondot** a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, ill. a sajátos nevelési igényű gyermekek **csoportba való integrálásának, közösségben való** fejlesztésének tervezésére.
- Ha szükséges tárja fel a gyerekek interakciós problémáit: kezelje konfliktusaikat, keresse meg azok okait, tapintatosan törekedjék az okok megszüntetésére.
- Éljen együtt a gyermekközösséggel, indirekt módon irányítsa annak életét, szocializációs légkörét.
- A gyermekeket ismerje meg alaposan, ezt rögzítse a gyermekek egyéni fejlesztési naplójában.

- Állítson fel egyértelmű szabályrendszert, azt működtesse következetesen és rugalmasan.
- Ismertesse meg a szűkebb és tágabb környezetével a gyermekeket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztyén kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családra való kötődés alapja.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint a különös figyelemmel működik együtt az óvoda speciális felkészültségű szakemberekkel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Derűs, kiegyensúlyozott érzelmi beállítódás.
- A biztonság, védettség megélése. A mennyei Atya szeretetét, az Ő állandóságát ismerjék meg, legyen ez biztonságérzetük bázisa.
- A negatív érzelmek helyes kezelésére, kulturált kimutatására való törekvés, Az érzelmi beleélés (empátia) képességének megjelenése (együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önzetlenség megnyilvánulásai).
- Életkorának megfelelő mértékben megjelenik a frusztrációtűrési képessége.
- Az érzelmeiket képesek fölismerni, kifejezni. (szimulációs játékok)
- Átélik, hogy összetartozni jó (jó összetartozni az ügyessel és a kevésbé ügyessel is, jó összetartozni az erőssel és a gyengébbel is, mert jó, ha valaki ki tud segíteni, és jó, ha valakinek én segíthetek, együtt jobban boldogulunk, mint egyedül).
- Kialakul érzelmi kapcsolatuk a gyülekezettel („a mi templomunk élménye”, kapcsolat a lelkipásztorral, gyülekezeti tagokkal, a gyülekezet közösségi élményt jelent, érzik odatartozásukat).
- Az énkép alakulásában legyenek pozitív célok, értékek a gyermek előtt (jó akar lenni).
- Fel tudja ismerni pozitív adottságait és hiányosságait is, hiányosságaival próbáljon frusztráció nélkül számolni.
- Megjelennek az önérvényesítés elfogadható formái, a kommunikációra való készség.
- Életkorának megfelelő helyzetfelismerő készség kialakulása.
- Képes közösségi normák beépítésére.
- Bizonyos szükségletei kielégítésének késleltetésére való képesség kezdeti szinten megjelenik.
- Együttműködési készség mutatkozik meg: ötleteinek átadása, másokénak elfogadása, alkalmazkodás.
- A kudarc-tűrő képesség megjelenik.

- Oldott, fesztelen, nyitott közeledés a környezethez.
- Mások iránti tisztelet, megbecsülés, ennek nyomán az Isten iránti tisztelet átélése nyilvánul meg magatartásában.
- Életkornak megfelelően fejlett, a zökkenőmentes iskolakezdéshez szükséges akarat tulajdonságok: kitartás, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, feladattudat.
- Jó és rossz értékítéletre való képesség az elemi bibliai normák alapján.

5.3. AZ ANYANYELVI-, ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

„Amit mond az ember, annak a gyümölcséből fog jóllakni a teste, és amit a beszéde terem, azzal kell jóllaknia.” (Péld 18,20)

A nyelv a beszéd eszköze, így az anyanyelv csiszolása, újítása, tiszta megszólaltatása mindannyiunk feladata.

A beszéd a személyiség legfontosabb megnyilatkozása, kialakulása fontos folyamat, mely hozzátartozik az egyén fejlődéséhez.

Az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése kiemelt hangsúlyt kap pedagógiánkban, hiszen az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az értelmi képességek kibontakoztatásához az érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira építve kell biztosítani változatos tevékenységeket a gyerekek számára. Ezáltal tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a keativitás fejlesztése.

Célunk:

Az anyanyelvi nevelés során a beszédfejlesztés, a beszélő magatartásának kibontakoztatása, kommunikatív képességeinek megszilárdítása, metakommunikatív eszköztárának bővítése. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására készítjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük. Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét.

Feladataink:

- Részletesen fel kell tárnunk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Fel kell hívni a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára.
- A gyermek spontán szerzett ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezése és bővítése kötetlen és kötött foglalkozások formájában.
- Játékos helyzetek, tanulási alkalmak teremtése.
- Élményszerzési lehetőségek megszervezése, amelyekben a gyermek érzékszervei útján szerezhethet tapasztalatokat (ezek során a percepció fejlesztése, a mozgásérzeti szféra mobilizálása).
- Komplex módszerek alkalmazása.
- Idő és lehetőség biztosítása az együttműködésre, a próbálkozásra, tévedésre, újrakezdetre.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés lehetőségének biztosítása, mely épít a gyermeki érdeklődésre, kérdéseire, válaszaira.
- Olyan attitűdök, motivációk kialakítása, amelyek képessé teszik a gyermeket váratlan vagy komplex helyzetek megoldására, és amelyek kapcsán egyre több örömet talál a kihívások legyőzésében, az önfejlesztő tanulásban.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés, az egyéni képességek, hajlamok, rátermettségek, adottságok tudatos számbavétele, együttes felfedezése a gyerekekkel.
- Kommunikációs lehetőségek gazdag repertoárjának kialakítása.
- Figyelmekkoncentrációs tevékenységek biztosítása.
- Döntési helyzetek biztosítása életkornak megfelelően.
- A játékszituációkban jelentkező és egyéb spontán helyzeteket is használja fel az értelmi képességek kibontakoztatására (természetesen a játék szabadságának megsértése nélkül).
- Mindezt hasssa át a keresztyén szellemiség, melyben szem előtt tartjuk, hogy Isten nagyon fontos szerepet szánt az ember értelmének, önálló gondolkodásának.
- Kiemelten fontos az óvodapedagógus magas beszédkultúrája, amelyet folyamatosan ápol, fejleszt. Mivel az óvodáskorú gyermek mintakövetéssel tanul, megnyilvánulásai modell értékűek legyenek!

- Az intellektuális érzelmek és képességek alakítására meghitt beszélgetésekkel, az érzelmeket, gondolatokat kifejező szavakkal, mondatokkal, metakommunikációs eszközökkel járuljon hozzá a pedagógus.
- A gyermek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő beszédhelyzetek teremtése.
- Éljen a Biblia nyelvi kincsével, modelljeivel, választékos szókincsével a gyerekek között.
- A tárgyi környezet kialakításánál is figyeljen a beszédhelyzetek lehetőségeinek biztosítására.
- Magas szintű kérdezőskultúrával rendelkezzen, támaszkodjon a gyermek természetes közlésigényére, törekedjen a beszédkezdés fenntartására.
- Legyen érdeklődő a gyermekek megnyilvánulásai iránt, nevelje arra a gyerekeket, hogy egymás felé legyenek ők is érdeklődők. Adjon elég időt, személyes odafigyelést mindenki számára.
- Az óvónő szervezzen beszédfejlesztő tevékenységeket, amelyeknek során játékosan fejlesztheti a beszéd részképességeit.
- Oldott beszédkör folyamatos fenntartása, az anyanyelvi nevelés folyamatos szem előtt tartása (az egész napot hassa át). Minden tevékenységnél tudatosan gondoljon az anyanyelvi fejlesztés lehetőségeire (pl. a használt szavakat értik-e a gyerekek, ne kelljen 1-2 szómagyarázatnál többet beiktatni a tevékenységbe).
- Legyen kezdeményező és egyben tapintatosan türelmes a kapcsolatteremtésben, a hibákat tapintatosan kezelje.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek fesztelenül, szívesen beszél, érthetően, folyamatosan kommunikál.
- Képes mások beszédének megértésére, a megértett beszédnek megfelelő cselekvésre.
- Beszéde megfelelően magába foglalja a nyelvtani megfeleltetéseket. Különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot.
- Szókincs gazdag, minden szófajt használ, rendelkezik az aktív szókincsének megfelelő gyűjtőfogalmakkal.
- Képekről kérdések alapján és önállóan is képes összefüggések felfedezését kifejezve beszélni.
- Artikulációja megfelelő, beszéde tartalmazza a mondanivalójának megfelelő metakommunikatív jelzéseket.

- Képes megérteni mások metakommunikatív jelzéseit.
- Beszédfigyelme kialakult: képes figyelmesen végighallgatni másokat.
- Verbális memóriája fejlődik: képes a szövegviszAADásra részletekbe menően.
- Tisztán ejti a hangokat.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Örömet jelent számára az ismeretszerzés.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Észlelése egyre pontosabb, valóságűbb.
- Képes rövid idejű (5-10 perc) figyelemösszpontosításra.
- Valósághoz közeli képzeleti működés.
- Megjelennek a problémamegoldó és kreatív gondolkodás vonásai.
- Az emlékezet életkornak megfelelő fejlettsége.
- Rendelkezik elemi fogalmakkal, alakuló fogalmi gondolkodással.
- Elemi összefüggések fölismerésére való képesség.
- Különbözö helyzetekben elemi szinten való eligazodás.
- Megjelenik a gondolkodás önállósága, a megfontolt döntés elemi képessége.

5.4. HITÉLETI NEVELÉS

"Aki beszél, az Isten szavait közvetítse. Ha valaki szolgál, azzal az erővel szolgáljon, amelyet az Isten ad neki, hogy így minden az Isten dicsőségére váljék." (1Pt 4,11)

Célunk:

Gyermekeink hitre jutása, ezáltal öntudatos, hitvalló keresztyén emberré nevelése. A felnöttek szeretetén és példáján keresztül a gondviselő Mennyei Atya iránti szeretet, bizalom kiépítése.

Az óvoda minden dolgozójára egyaránt érvényes feladatok:

- Kapcsolódjék a keresztyén gyülekezethez, hitét gyakorolja!
- Ismerje a Bibliát, református hitvallásainkat (Heidelbergi Káté)
- Ápolja Istennel és más hívőkkel való kapcsolatát, munkatársaival is törekedjék keresztyén testvéri kapcsolatra!
- Értékrendjének legyen alapja a Szentírás.

Óvodapedagógusok konkrét feladatai:

- Pedagógusi hivatásában Isten előtti felelősséggel, Istennek szolgálva dolgozzon!

- Használja ki a hit közvetítésének lehetőségeit, ennek során támaszkodjon a spontán gyermeki érdeklődésre.
- Gyermekekben a hitre jutás alapjainak lerakása.
- Alakítson ki a gyermekben Istenről olyan képet, amely szerint Isten szeret, gondoskodik, megőrizz, mindig jelen van, mindig ad (legnagyobb ajándéka Jézus Krisztus).
- Munkáját hassa át a szeretet, az Isten iránti bizalom, az ebből fakadó pedagógiai optimizmus! „... *ne szóval szeressünk... hanem cselekedettel és valóságosan!*” (1Jn 3,18) „...*tudván, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban.*” (1Kor 15,58)
- Az eredményekért elsősorban Istennek hálás, Neki adja a dicsőséget. „*Az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, Aki a növekedést adja*”(1Kor 3,7)
- Munkájának legyen motivációja Isten Igéjének biztatása: „*Aki az ilyen kisgyermekek közül egyet is befogad az én nevemben, az engem fogad be.*” (Mk. 9, 36-37)
- Imádkozik csoportjáért, a gyermekek családjáért.
- Hitéleti tevékenységeket szervez, melyekre gondosan felkészül (kifejtése a program tevékenységrendszerében található).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Gyermeki bizalom épül bennük Mennyei Atyánk iránt.
- Isten létezésében hisznek.
- Imádságban is szívesen fordulnak Istenhez.
- A megismert hitbeli, erkölcsi vonatkozásokat próbálják életükben megvalósítani. Képesek a jó és a rossz megkülönböztetésére. Cselekedeteikben a jóra való törekvés megfigyelhető.
- Kialakul bennük a hála és a megbocsátás érzése.
- Örömmel hallgatnak bibliai történeteket, néhányat maguk is tudnak reprodukálni.
- Szívesen forgatják a Gyermek Bibliát, felismerik, látták már a teljes Szentírást.
- Ismernek református énekeket, egyéb lelki énekeket.
- Szívesen jönnek el a templomba, otthonosan mozognak a gyülekezeti környezetben.

Valljuk, hogy a gyermek Isten ajándéka, a gyermekkor Isten rendelése.

" Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon..." (Péld 22,6)

Ezzel a belső meggyőződéssel kívánjuk formálni a gyermekek személyiségét, és lerakni a keresztyén értékrend alapjait.

Az óvodai élet bázisa a Biblia központi üzenetének megismertetése. Isten szeretetének legdrágább megnyilvánulása a megváltás: Jézus értünk eljött, a mennyből odaadta magát. Isten vágyik a velünk való közösségre, a Vele való közösségünk a legdrágább kincsünk, védelmünk, életelemünk.

Református óvodánk specifikuma a hitéleti nevelés. Óvodánk attól református, hogy református szellemiségű nevelés folyik benne, tehát a **hitéleti nevelés nem egy részterület, hanem átfogja, megalapozza, meghatározza az egész hatásrendszerünket.** A gyermek személyiségének minden szférájára hat: emocionális, mentális, szociális, szomatikus terület, ismeretanyag, motivációs bázis, stb. Az óvodai élet minden mozzanatát, területét, teljes idejét szeretetteljes keresztyén légkör, gondolkodásmód hatja át. Keresztyén erkölcsi értékeket közvetítünk a gyermekek felé: feltétel nélküli szeretet, megbocsátás, önzetlenség, lelkiismeretesség, a bűn elítélése.

A hitéleti nevelés szerves része az integrált nevelésnek, ill. az integrált nevelés a hitéletnek, hiszen Isten elfogadó szeretete minket is arra indít, hogy készek legyünk a befogadásra. A hitteli közegből következik a problémák nyílt kezelése, egymás hordozása. A sajátos nevelési igényű gyerekeknek különösen nagy szüksége van Isten közelségére. A befogadás során pedig bizonyosan megtapasztaljuk, hogy Isten mindenkiben helyezett el a közösség számára értéket, így kölcsönösen gazdagodunk.

Istennel való személyes kapcsolatunk az Istennel való párbeszédben, vagyis az imádságban jut elsődleges kifejezésre. Ezért a kisgyermekek hitre jutásához kiemelt feladatunk az imádságra nevelés.

„Uram, taníts meg minket imádkozni...” (Lk 11,1).

Az ima Isten ajándéka. A hitben élő ember számára olyan az imádság, mint a növénynek a napfény. A napfény nélkül elpusztul a növény, az imádság nélkül meggyengül a hit. Hitélet nincs imádkozás nélkül. Az imádkozás a hitélet leglényegesebb és szükségszerű megnyilatkozása.

Imádságra nevelés

„Ti azonban, szerettem, épüljeteK szentséges hitetekben, imádkoztatok a Szentlélek által.” (Júd 1,20)

Az imádság a keresztyén ember lelki lélegzetvétele. Nem pusztán vallási rítus. Maga Jézus mondta, hogy lélekből kell fakadnia! Az imádságot nem erőltetjük, megvárjuk, amíg a

gyermek belsejéből fakad. Meg kell szokniuk, hogy az imádság szent dolog, olyankor nem figyelünk másra (ne legyen zavaró körülmény), hisz ehhez elcsendesedésre, Istenre figyelő szívre van szükség. Példát mutatunk abban, hogy a felnőttek imádsága is szívből jövő, mi is kapcsolatban vagyunk Istennel.

Az imádság az Istennel való kapcsolat-felvétel formája. Törekvéseink értelmében a gyerekek számára legyen természetes az, mint ahogyan hozzánk beszélhetnek, elmondhatják kéréseiket, vágyaikat, bajaikat, úgy ezt megtehetik Mennyei Atyánknak is, aki ugyanúgy figyel rájuk. Soha ne feledkezzünk meg arról, hogy ha Isten meghallgatta valamelyik kérésünket (pl. a kirándulásra kért jó idő), köszönet formájában fejezzük ki a hálánkat. Arra is megtanítjuk a gyerekeket, hogy Isten minden imádságra figyel, de nem mindig úgy hallgatja meg, ahogyan mi szeretnénk. Abban azonban biztosak lehetünk, hogy mindig a javunkat akarja.

Fő feladatunk, hogy a gyermekeket megtanítsuk imádkozni. Ennek része, hogy megtanítsuk az imádkozás formáját, szokásrendszerét (kezünket összetesszük, fejet hajtunk, Isten iránti tiszteletünk jeléül és az odafigyelés segítségére szemünket is becsukhatjuk).

Az imádsággal való megismerkedés folyamata:

- Egyszerű kötött imádságokkal kezdünk (napkezdő, étkezés előtti, utáni imádság; hálaadó, lefekvés előtti imádság, stb.).
- A gyermekek előtt saját szavainkkal mondott rövid, egyszerű imáinkkal nyújtunk példát (kezdetben mondhatják rövid részenként, utánunk, majd követhetik némán magukban).
- Fokozatosan szoktatjuk rá a gyerekeket, hogy ők is imádkozzanak saját szavaikkal (egyéni imádság). A közös imádság során mindenki áment mondhat az egyénileg elmondott imádságra. Szokják meg, hogy magukban kövessék társuk imáját, belsőleg csatlakozzanak hozzá. Soha ne vágjanak egymás szavába – halkán, finoman segítjük a megszólalás rendjét, az imaközösség gördülékenységét.
- Megtanítjuk a gyermekeket kérni, hálát adni, megköszönni, Istent dicsérni. Együtt fedezzük fel, hogy mindennap van miért hálát adni (egészségünk, családjunk, táplálékunk, a napsütés vagy éppen az eső, a frissen hullott hó, meghallgatott imádságunk, gyógyulás, stb.). Örvendezünk a gyerekekkel az élet apró örömei felett, megbeszéljük az élet kisebb-nagyobb gondjait is. Ezek adják imádságainknak a tartalmát a napi áhítatokon. Így a napot már reggel testvéri és Istennel való közösségben kezdjük, Istentől kérünk erőt, békességet, áldást a napjainkra. A hitéleti neveléshez

természetesen tevékenységek is kapcsolódnak, amelyeket részletesen kifejtünk a program tevékenységrendszerében.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

6.1. CSOPORTSZERVEZÉS:

A csoportok szervezését a beiratkozó gyermekek összetétele határozza meg: életkori megoszlás, sajátos nevelési igény. Szükség esetén nem zárkozunk el részben osztott csoportok szervezésétől sem, de törekszünk a homogén korcsoportok szerinti csoportbeosztásra.

6.2. A TEVÉKENYSÉGI FORMÁK SZERVEZÉSE

Játék

Az óvodai élet központi tevékenysége, erre kell a legtöbb időt fordítani. A tevékenység szervezésénél a legfőbb szempont a játék szabadságának biztosítása.

Munka jellegű tevékenységek

A ráfordított időt rugalmasan, az adott tevékenységnek, a begyakorlottság szintjének megfelelően kell biztosítani. Óvodáskorban elsősorban az önkéntességre támaszkodunk a szervezésnél. A munkatevékenységek során tekintettel kell lenni a sajátos nevelési igényű gyermekekre, képességeikhez mérten őket is be kell vonni, kompetenciaélményekhez kell juttatni.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás lehetséges formái:

- Utánzásos, minta – és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Játékos, cselekvéses tanulás.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Gyakorlati problémamegoldás.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.

A tervezetten szervezett tevékenységek formái:

- Mikrocsoportos,
- egyéni,
- alkalmanként frontális.

6.3. A HETIREND

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

A hetirend kialakításakor az óvodapedagógus, a rendszeresség mellett a csoport szükségleteihez igazodva, a fejlesztési célok megvalósítása érdekében eltérhet a csoportnaplóban dokumentált rendszertől. A hetente ismétlődő hetirendben, a csoportos óvodapedagógusok határozzák meg a gyermekek számára felkínált játék és egyéb tevékenységek tartalmát.

A tevékenységek kötött, illetve kötetlen formában jelennek meg a hét bármely napján az óvónő kezdeményezésére, illetve a gyermeki érdeklődésre és a spontaneitásra építve.

Heti egy alkalommal hitéleti foglalkozáson vesznek részt a gyermekek amelyen Bibliai történeteket dolgoznak fel és naponta áhítaton, amely minden gyermek számára kötelező.

A mozgás minden korcsoportban kötelező.

6.4. A NAPIREND

Napirendünk keretjellegű, és rugalmasság jellemzi, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez. A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt. A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt.

A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el. Nyáron (júniustól augusztusig) az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a sokféle mozgásforma, kirándulás, szabadjáték, kreatív alkotó tevékenységek, művészeti tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkák valósulnak meg.

6.5. A TEVÉKENYSÉGEK IDŐKERETEINEK TERVEZÉSE
Szeptember 01-től május 31-ig:

TEVÉKENYSÉG	Időtartam		
	Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
JÁTÉK	5 óra	5 óra	4,5 óra
MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG	30 perc	30 perc	1 óra
TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	15 perc	25 perc	30 -35 perc
HITÉLETI TEVÉKENYSÉG	10 perc	15 perc	30 perc
ÁHÍTAT/CSENDES PERCEK	5 perc	10 perc	15perc
PIHENÉS	2,5 óra	2,5 óra	1,5 óra
ÉTKEZÉS	1,5 óra	1 óra 10 perc	1 óra 10 perc

Június 01-től augusztus 31-ig:

TEVÉKENYSÉG	Időtartam
	Összevont csoport
JÁTÉK	6 óra
MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG	1 óra
ÁHÍTAT/ CSENDES PERCEK	5 perc
PIHENÉS	2,5 óra
ÉTKEZÉS	1,5 óra

Az óvodai élet kerete a napirend, amelyben mindennek megvan a helye és az ideje. Törekszünk arra, hogy a szülőkkel összehangoljuk, valamint a kialakítása során minél több idő álljon a gyermekek rendelkezésére, legfontosabb élettevékenységére, a játékra. A folyamatosság egyedül az ébredés során valósul meg. Az étkezés azonban közös és egyszerre van, mivel egy jól működő családban sincs ez másként. A kiscsoportosok munkatevékenysége az étkezés után lezajló rendrakásban történik (tányér asztal közepére helyezése, szék helyére tétele, szalvétát a

szemétkosárba helyezik). Naposi munka középső, nagycsoportban valósul meg, de néhány esetben már a kicsik is segíthetnek, kipróbálhatnak egy-két munkafolyamatot, pl. letörlik az asztalt.

A verskezdeményezések mindig valamilyen tevékenységhez kapcsolódnak (rajz, mintázás, kézimunka stb.), ezért nincs megjelölt a helye a napirendben.

A mesék, mondókák, dalok kiválasztása nagy körültekintést igényel, mert értéket kell követnie. Szerencsére gazdag mesegyűjtemény áll rendelkezésünkre, van miből válogatnunk.

A dramatizálás, bábozás, szervezett kezdeményezés formájában történik, de bármikor lehetőséget kell adnunk ennek a játékformának, amikor ezt a gyermekeink igénylik, igen jelentős személyiségfejlesztő hatása miatt. Az ehhez szükséges játékeszközök a gyermekek rendelkezésére állnak szabadidőben is.

A kötelező foglalkozások megtartására a délutános óvónő beérkezésekor is sor kerülhet.

A közös étkezésnek rendkívül fontos szerepe van a nevelési folyamatban, több mint szükséglet kielégítés. A közös étkezések hangulata, családi légköre, az előtte és a befejezéskor történő ima az elvégzett munka szeretetére, egymás megbecsülésére, tiszteletére és Isten iránti végtelen hálaadásra nevel.

A napi rendszerességgel szervezett délelőtti áhitatok (csendes percek), az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik.

A napirendből tükröződnek nevelési elképzeléseink is. Nevelésünk alapja a rendszeresség, de az ünnepeken vagy kirándulásokon ez rugalmasan változik. A rend nem csupán az időpontok betartását jelenti, (mert életszerűen módosulhat), hanem az együttlétre szánt idő és hely rendjét, annak minőségét, értve alatta az áhitatokat, kezdeményezéseket, étkezéseket stb.

Keret jellegű napirend

7.00-7.30	Reggeli gyülekező, szükség szerint csoportösszevonás
7.30-11.45	Érkezés, gyermekek fogadása Játék , szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések, Folyamatos reggeli, Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek , (vers-mese, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás,) Kötött-, ill. kötetlen foglalkozások kezdeményezések Áhitat/Csendes percek - hitéleti tevékenység (5-15 perces együttlét) Bibliai történetek, hitéleti foglalkozás - hitéleti tevékenység (10-30 perc) Testápolási teendők , előkészületek a tízóraihoz, mindennapos frissítő torna, Játék , levegőzés, séta, egyéb tevékenységek a szabadban
11.45-12.55	Testápolási teendők, ebéd előtti előkészületek, terítés Ebéd
12.55-15.00	Mesehallgatás , pihenés
14.45-16.30	Folyamatos ébredés, testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, uzsonna Játék, szabadon választott tevékenységek , egyéni képességfejlesztések, hazabocsátás
16.30-17.00	Játék , egyéb szabadon választott tevékenység az összevont ügyeletes csoportokban

6.6. AZ ÓVODAI NEVELÉS TERVEZÉSE

- Éves anyaggyűjtés
- Tevékenységi tervek készítése (1-2-3-4 hetenként a gyermeki érdeklődéstől függő időintervallumban)
- Napi felkészülés feljegyzései
- Csoportnapló folyamatos vezetése (tartalma megegyezik a törvényi előírással)

- A fejlődés nyomon követése, minden gyermekről évente kétszer az óvodai fejlesztő programban résztvevő, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről 3 havonta feljegyzés rögzítése. A megfigyelésekről, fejlődésről a szülők tájékoztatása évente 2 alkalommal, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében 3 havonta.
 - Anamnézis felvétele az új gyermekekről
 - A befogadás tapasztalatainak feljegyzése
 - Családlátogatásról feljegyzés készítése (Szükség esetén)
 - Felvételi mulasztási naplóban pontos adatrögzítés és folyamatos napi szintű vezetése.
 - Az EGYMI munkatársainak szűrő vizsgálatai alapján egyéni fejlesztési terv készítése és az eredmény rögzítése

Óvodánkban az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak, a tervezés közös feladatuk, melynek alapidokumentuma a csoportnapló. A heti tervezésnél a komplexitás a meghatározó, melyhez a keretet az évszakokhoz, ünnepkörökhöz, hagyományokhoz való kapcsolódás adja.

Tevékenységi tervek elkészítése differenciálásra épül, a tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek érdeklődését, tapasztalatait, szükségleteit. Biztosítjuk, hogy a gyermekek megtapasztalják és átéljék az eseményeket. A felnőttnek segítő, támogató és nem irányító szerepe van a folyamatban. A témához kapcsolódóan sokrétű, színes, érdekes segédanyagot gyűjtünk. A gyermekek élményeit fotókon, gyermekmunkákon keresztül jelenítjük meg.

A tevékenységi tervek elkészítésének kezdete korcsoportonként				
Kiscsoport	Kis-Középső csoport	Középső csoport	Nagy-Középső csoport	Nagycsoport
november 1-től	október 15-től	október 1-től	október 1-től	szeptember 15-től

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

7.1. A JÁTÉK

Minden emberi cselekvésnek megvan az ideje”. (Préd. 2, 27)

A játék az óvodáskorú gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb, alapvető tevékenysége, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, amelynek minden nap visszatérően, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. Kiválthatja helyzet, eszköz, szerep, élmény. Legfőbb

indítéka a tevékenységvágy és a kíváncsiság. Ebben a korban ez a tevékenység mindent áthat, a gyermek formálódásának az alapja. A játék elsősorban arra való, hogy a gyermek számára örömforrás legyen.

Majd pedig arra, hogy segítse az őt érő hatások feldolgozásában, kiemelkedő mentálhigiénés szereppel bír az óvoda számára. A gyermekek tapasztalataikat, élményeiket játsszák el, gyakran átalakított formában, eközben negatív élményeket, szorongásaikat „kijátsszák” magukból, érzelmileg feldolgozzák.

A játék során az új dolgok beépülnek a gyermek életébe, személyiségébe. A játék társas kapcsolataiban tanult, hallott erkölcsi ítéletek, viselkedésminták aktualizálódnak a különböző spontán élethelyzetekben. A játéknak személyiségfejlesztő hatása van, mivel a gyermekeknek kreatív együttműködésre, kompromisszumok kötésére van szükségük a zavartalan játék-tevékenységhez. A gyermek a játékban megéli a döntés szabadságát. Ennek a szabadságnak az együttélés szabályai, a társakkal való együttműködés viselkedési szokásai adják meg az ésszerű korlátait. Így alapvető jelentőségű a szocializáció folyamatában.

A gyermekek egyéni megfigyelésére a szabad játéktevékenység kínálja a legmegfelelőbb alkalmat. Képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédkészségéről, érzelmi állapotáról, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. A játék a gyermeki személyiség tükré, azonban játékanak megértéséhez, jogos következtetések levonásához ismernünk kell a család pillanatnyi helyzetét, körülményeit, a gyermek érzelmi állapotát és annak hátterét is.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt: a szülő, az óvodapedagógus. A felnőtt folyamatosan utánozható mintákat nyújt a játéktevékenységre, a már kialakult szabad játékfolyamatba bevonható társ marad, elakadás esetén segít, kezdeményez. A mintaválasztást a gyermek érzelmei határozzák meg.

Nagy felelőssége van tehát annak a felnőttnek, akihez a gyermek érzelmileg kötődik. Jelenléte segíti a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

Az óvoda felnőtt dolgozóinak keresztyén viselkedésmintája beépülnek a játékba, így a gyermekek gyakorolják a keresztyén erkölcs megnyilvánulásait: szeretet, megértés, alkalmazkodás, önzetlenség (udvariassági formák), stb.

Célunk:

A játék - a szociális, mozgásos, intellektuális tapasztalatok többszöri átélésével, minél sokrétűbb megismerő tevékenységgé váljon. A gyermekek sokoldalú harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése. Érzelmi akarati tulajdonságaiknak alakítása. Szociális társas viselkedésének magatartásának alakítása.

A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei:

- **Szabad játék:**

A szabad játék során az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja a gyermekek számára az önállóságot és a szabadságot:

- a játéktevékenység kiválasztásában,
- a játékeszközök megválasztásában
- a társak megválasztásában
- a gyermeki játékelgondolás megvalósulásában
- a játszóhely megválasztásában és kialakításában
- elegendő időt ad a játék befejezésére és lehetőséget ad annak későbbi folytatására.

- **Gyakorlójáték:**

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első, igazi játékélménye, a többi játékfajta bevezetője és kiegészítője. A gyakorlójáték az eszközhasználatban, mozgássorok kialakulásában, a testi képességek felfedezésében, manipulálásában realizálódik. Mindezeknek az óvodáskor további éveiben a valóság érzékelésében, az anyagok, eszközök megismerésében van nagy szerepük. A verbális gyakorló játékoknak is nagy fontosságot tulajdonítunk a fejlődésben. A gyerekek nagy örömet lelik a dalrészletek, érdekes szövegelemeknek, összecsengő szavak utánzásában. Lehetőséget adunk ezekre az önfeledt játékokra, mert nagymértékben fejlesztik a hallást, a ritmusérzéklet, oldják a beszédgátlásokat.

- **Szimbolikus szerepjáték:**

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajtának tartjuk. Témái megfelelnek a gyerekek belső igényeinek, érdeklődésének. A szerepjátékot úgy értelmezzük, hogy az a környezetről szerzett tapasztalatok, ismeretek, elképzelések, az élményekhez fűződő érzelmek szabad kivetítése és eljátszása. Ebben a játékfajtában már megjelenik a szimbolikus funkció: a képzelet, a belső képalakítás, a beszéd. A szerepjátékhoz nagyon fontos az átélt élmények sokszínűsége, valamint a valóságos élethől származó anyagok és eszközök, amelyeket a gyerekekkel közösen gyűjtünk össze.

- **Szabályjáték:**

E játékfajta módját, menetét, befejezését szabályok határozzák meg. A mozgásos szabályjátékok tekintetében lényeges feladatuk a sokféle mozgáslehetőség megteremtése, mozgásformák bemutatása. Játék repertoárunkban, csoportszobában és udvaron is játszható mozgásos szabályjátékokat gyűjtünk össze. A mozgásos játékok körébe soroljuk az énekes játékokat is. A szabályjátékokban fontos szerepet szánunk a versengésnek is. Lehetőséget ad az érzelmek változatos skálájának átélésére: győzni akarás, indulatok fékezése, kudarc-tűrés. A

csoporthátékokban megtapasztalják az együttműködést, kitartást, mértéktartást, felelősségtudatot, saját képességeik határait. Az értelemfejlesztő szabályjátékok a nap bármely szakában játszhatók, kezdetben az óvodapedagógus kezdeményezésére, később saját elképzeléseik alapján is.

- **Építő és konstrukciós játék:**

Nevelőértéke a gyermeki kreativitás, a gondolkodás, a képzelet, a térlátás, a finommotoros mozgás és szem-kéz koordináció fejlődésében rejlik. E játékban az élmény a létrehozást, az alkotás örömet jelenti. A játékeszközök és anyagok kiválasztásában ügyelünk arra, hogy változatosak, manipulálásra alkalmasak legyenek és biztosítsák, hogy a gyermekek számára tényleges örömforrás legyen a konstruálás.

- **Barkácsolás:**

A barkácsolás mindig a játék igényéből induljon ki, és legyen kötetlen. A barkácsolásnál sok és sokféle eszközre van szükség, ezért fontos a folyamatos gyűjtőmunka és az eszközök megfelelő elhelyezése, hogy a gyermekek bármikor hozzáférhessenek. A már megismert vizuális technikák alkalmazásával a gyermekek ismereteket és tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságáról. Barkácsolás közben sok technikát és munkaformát ismer meg a gyermek. Munka közben átéli az alkotás örömet, fejlődik kreativitása. Tanulják egymástól és az óvónőtől is a társas együttlét és a viselkedés szabályait is. Az óvónő a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve segítse elő, hogy a barkácsolás a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze, alkotórésze legyen.

- **Bábozás, dramatizálás:**

A bábjátékot úgy tartjuk számon, mint a gyermeki személyiség megismerésének, az élmények, érzelmek megjelenítésének, az önkifejezésnek fontos eszközét. Segíti a kommunikációs és a verbális képességek fejlődését, valamint a gyermeki reprodukív és produktív fejlődésnek is hatásos eszköze. Dramatizálásakor a gyerekek beleélik magukat a szereplők (ember, állat, tárgy, növény) helyzetébe. Életük történéseit vagy irodalmi élményüket saját érzelmi töltéssel, átéléssel dolgozzák fel. Indirekt irányításunkkal serkentjük őket a sok párbeszédre és arra, hogy maguk próbálják megteremteni a játék terét, használják gesztusaikat, mimikájukat, egyéb kommunikatív képességeiket.

Fejlesztés a játékban

A játék minden területen fejlesztő hatású, spontán tanulási forma. Ebben a tevékenységben fejlődik, fejleszthető, pl. a mozgás, a testséma, a kommunikáció (verbális és nonverbális), a képzelet- és a társas kapcsolatok, fontos lehetőség a perifériára kerülés megelőzésében, vagy a csoportba való beilleszkedésben, stb.

Az óvodáskorú gyermek még a felnőttekre szorul, ezért semmiben, így a játékban sem szabad magára hagyni, pusztán szemlélődni fölötte. Ez nem jelenti azt, hogy folyton bele kell avatkozni a játékba, de azt igen, hogy játszunk a gyerekekkel! A játék vezetése során fontos feladat a konfliktusok feloldásában való segítség, ha azt a gyerekek még nem képesek maguk megoldani. A játékvezetés során alapelv a játék szabadságának, a gyermek személyiségének tiszteletben tartása. A csoportba integrált sajátos nevelési igényű gyermekek bevonása a játékba személyes törődést, tapintatos odafigyelést igényel. Az óvodapedagógus jelenlétével, a játékban való részvételével tudatosan nyújt mintát. A játékvezetés a gyermekekkel való szeretetteljes kapcsolaton alapul.

Feladataink:

- A játékhoz szükséges optimális feltételek folyamatos biztosítása (hely, idő, eszköz, légkör).
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása.
- A 3-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságaink figyelembevételével.
- Élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén és igény szerint bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekkel.
- Támogató, serkentő, ösztönző magatartás tanítása a játékban.
- Segítségadás a játék közben kialakult konfliktushelyzetek demokratikus feloldásában.
- Beszédkészség fejlesztése a játékon keresztül.
- Fontos az indirekt játékirányítás felelősségének hangsúlyozása az óvodapedagógus jelenléte mellett.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek játéka nyugodt, elmélyült.
- Önálló, képes kezdeményező megnyilvánulásokra.
- Játékhelyzetben újra alkotja a felnőttek tevékenységét, kapcsolatait.
- Játék során társaival cselekvéseit összehangolja.
- A megismert szabályokat megtanulja, alkalmazkodik a játék szabályaihoz, követi és betartja.
- Elfogadja és megérti társai elgondolásait, elfogadja a különbözőséget.
- Le tud mondani társai javára 1-1 játékszerről.
- Játéka során képes szabályokat alkotni, pozitívan formálódik kreatív együttműködése.
- Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékeszközök kiválasztására, játékához eszközöket készít.
- Képes szerepvállalásra és a szerepek kiosztására.
- Önállóan is képes a konfliktusok pozitív megoldására.

7.2. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

"És fogta az Úristen az embert és helyezte az Éden kertébe, hogy az művelje és őrizze"

(1. Móz 2,15)

Keresztyén szellemiségű óvodánkban a munkatevékenységek végzésével célunk a szolgáló élet megalapozása. Már gyermekkorban értsék meg, hogy Istentől, mint szeretett lénytől kapjuk feladatainkat. A gyermekek életkorának és egyéni képességüknek megfelelő munka jellegű feladatokon, pozitív élményeken keresztül a szolgáló élet alapjainak lerakása. A gyermekek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos terepe, az adott feladatvégzéshez szükséges tapasztalatok, készségek, attitűd alakításának fontos lehetősége. Saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt közösségért végzett munka is ide tartozik. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel. Az óvodapedagógussal közösen elvégzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókincsük bővítésére, éneklésre, mondókázásra. Megbízuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek. Bevonjuk őket

környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. madáretetés.

A munka célra irányuló tevékenység, a gyermektől belső figyelmet, kötelességvállalást és annak teljesítését igényli. A tapasztalatszerzésnek, az együtt-működési készségnek, céltudatosságnak, önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója. Az újrakezdés, a hibajavító próbálkozás, pedig edzi az akaratot, eredményre törekvést. A munka jellegű tevékenységek területén alkalom nyílik a szülőkkel való együttműködésre munkahelyük, kertjük, üzletük megismertetésével.

Célunk:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait, környezetük és tárgyaik rendben tartását, kötelességtudatát.

Feladataink:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tudatos szervezése bizalmon alapuló, szeretetteljes légkörben.
- A szükséges feltételek (hely, eszköz, idő) folyamatos biztosítása.
- A lehetőség megteremtése arra, hogy a gyermekek önkéntesen, önállóan kedvük és képességük szerint elvégezzék az önmagukkal kapcsolatos önkiszolgáló illetve a társaik érdekében végzett munkatevékenységeket.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladat átadásakor.
- Fokozatosság betartása a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével.
- Sikerélményhez juttatás, a munka örömeinek megéreztetése.
- Reális, konkrét, ösztönző, fejlesztő hatású pozitív értékelés alkalmazása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Az önkiszolgáló tevékenységet természetes teendőként látják el, önállóan végzik.
- Környezetük rendjére, saját felszerelésükre figyelnek. Ügyelnek az egészséges és biztonságos környezetre, annak fenntartására.
- Alkalomszerű feladatokat szívesen vállalnak, azok elvégzésében önállóan.
- Segítenek a felnőtteknek és társaiknak.
- A naposi munkát szívesen vállalják, az ezzel járó feladatokat önállóan és igényesen végzik.

- A környezetükben lévő növényeket ápolják, óvják, az állatok iránti gondoskodó felelősséget átérzik, gondozásukat életkoruknak megfelelően végzik. Megjelenik a felelősségtudat, kitartás.
- Szeretnek közösen dolgozni, észreveszik az általuk is elvégezhető teendőket.
- Ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat.
- Szívesen vállal megbízásokat. Értékelik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.
- Ügyel önmagára és környezete rendjére, tisztaságára. Kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére.

7.3. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

„Növekedjete az ismeretben!” (2Pt 3,18)

Az óvodáskor a legtágabb értelemben vett tanulás intenzív szakasza. A tevékenységekben megvalósuló tanulóval óvodai nevelésünk során a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatjuk. Ezt a felelősséget a tanulási folyamat tudatos átgondolásával, megszervezésével, irányításával vállaljuk magunkra. – tudva azt, hogy Isten előtt tartozunk elszámolni arról, hogy mit tárunk a gyermek elé, milyen lehetőségeket adunk számára.

Az óvodáskorú gyermek nyitott mindenre, nyitott Istenre is! – ez a gyermeki érdeklődés az a kapcsolódási pont, amelyen keresztül hitünk tartalmait is közvetíthetjük. Óvodánkban, a tanulás tartalmában is érvényesül a keresztyén szellemiség: a megismerés Istentől kapott lehetőség, ajándék, feladat a teremtettségbe helyezett ember számára.

A gyermekek a tevékenységek során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a gyermek teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

A játékos tanulás alatt egyéni adottságaikhoz mérten fejlődnek értelmi képességeik: érzékelés, figyelem, emlékezet, képzelet, képszerű szemléletes gondolkodás, kreativitás.

Célunk:

A gyermekek kompetenciáinak, képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A gyermekek képességeit, készségeit úgy fejlesztjük, hogy az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodási szintről eljuttassuk a konkrét fogalmi gondolkodás elemi szintjére.

A tanulás lehetséges formái:

- Utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kíváncsiságra, kérdésekre, érdeklődésre épülő ismeretszerzés.
- Gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzés.

Feladataink:

„Csepegjen tanításom, mint eső; hulljon mint harmat a beszédem; mint langyos zápor a gyenge fűre, s mint permetezés a pázsitra! „(2Móz 32, 2)

- A szabad játék során minél több lehetőséget biztosítson a próbálkozásra, tapasztalatszerzésre, gyakorlásra.
- A tapasztalatszerzést minél komplexebb módon szervezze meg.
- Minél több érzékszervet működtessen a tapasztalatszerzés során.
- Az ismeretanyag megválasztásánál tartsa szem előtt a „keveset jól” elvét, a helyi tapasztalatszerzési lehetőségeket, a gyermekek meglévő tapasztalatait.
- A gyermekek megismerési vágyára, kíváncsiságára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa a megismerés, a gondolkodás folyamatát.
- Vegye figyelembe a gyerekek önállósági vágyát, játékoságát, gondolkodásuk életkori sajátosságait (pl. cselekvésben való gondolkodás). Egyéni fejlettségüket szem előtt tartva differenciáltan fejlessze a gyerekek gondolkodását, vegye figyelembe a sajátos nevelési igényű gyerekek szükségleteit.
- Törekedjék olyan légkör kialakítására, amelyben a gyermekek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel végzik tevékenységüket, mindig biztosítsa a javítás lehetőségét! A gyermek mindig érezze, hogy bátran kérdezhet, kérdései nem maradnak válaszolatlanul (legfeljebb néha még az óvó néninek is utána kell néznie).
- A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, ill. sajátos nevelési igényű gyermekek tanulási folyamatát kísérje nagyobb figyelemmel, szükség esetén kérje szakember segítségét. Minden gyermek fejlődését kövesse nyomon az egyéni fejlődési naplóban, de az ilyen gyermekről részletesebben készítsen följegyzéseket.
- A kiemelkedő képességű gyermekek tehetségének felismerése, fejlesztése.

- Részképesség – lemaradás, egyéb tanulási zavarok kiszűrése, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, *SNI- gyerekek* egyéni fejlesztése. (Református EGYMI)
- Személyre szabott, pozitív értékelés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A spontán érdeklődésen túl kialakul a tanulási kedv, a megismerési vágy.
- A gyermekek ismereti rendeződnek, pontosabbá válnak.
- Érzékelésük, észlelésük, megfigyelő képességük differenciáltabbá válik.
- Figyelmük, emlékezetük tartósabb lesz.
- Gondolkodásuk az elemi fogalmi gondolkodás felé fejlődik.
- Képessé válnak problémák felismerésére, megoldására.
- Felismernek egyszerűbb összefüggéseket.

7.4. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

" És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó " (1Móz 1,31)

A környezet a Teremtő Isten műve, amelyért felelősek vagyunk, amelyet az ember maga is formál. A teremtettségben fölismerhetjük az Alkotó keze nyomát, rácsodálkozhatunk csodálatos személyiségére. A gyermek természetében rejlik a nyitottság, amely fogékonyá teszi őt a világ szépségei iránt. A gyermek megismerésének alapja, ahogy már erről beszéltünk is, az érzékelés, a tapasztalás, a tevékenység. Erre építünk a környezettel való kapcsolatának építésében, a környező világ megismertetésében, amely a közvetlen, a valós környezetben történik. **A környezettel való ismerkedés is az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat,** amely a környezettel való kapcsolattartáson, a hétköznapi élet apró történésein keresztül valósul meg. Ez a folyamat a befogadás idején kezdődik meg, amikor a gyermek ismerkedik óvodai környezetével, aminek kapcsán elfogadja, megszereti azt, otthonossá válik számára.

A környezettel való ismerkedés a kisgyermek alapvető szükséglete. A gyermekek kíváncsiságuk, érdeklődésük, aktivitásuk során tapasztalatokat szereznek a társadalmi és természeti környezetükről.

A valóság felfedezése során megismerik a szülőföld, a hazai tájak értékeit, az ott élő emberek hagyományait, néphagyományait, szokásait, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit és természeti kincseit, megtanulják azok szeretetét, védelmét is.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Célunk:

A természeti és társadalmi környezet felfedezése során olyan tapasztalatok megszerzése, készségek és képességek kialakítása, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz és tájékozódáshoz szükségesek, valamint a természet szerető és védő emberi értékek alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása. A közvetlen környezet megismerése közben a minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedési összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása, a matematikai érdeklődés felkeltése, a logikus gondolkodás megalapozása.

A Biblia tanítását alapul véve a Föld és a világ Isten teremtménye. Isten lakásul, lakóhelyül rendezte be a Földet.

Feladataink:

„Ami megismerhető Istenből, nyilvánvaló előttünk, ... ami ugyanis nem látható Belőle, ... az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható.” (1Róm 19,20)

- Minél több alkalmat teremtsen a természettel való találkozásra, tapasztalatszerzésre.
- Szervezzen tapasztalatszerző kirándulásokat a városi környezetben is.
- A környezethez fűződő pozitív érzelmek alakítása.
- Környezettudatos környezeti nevelés megalapozása, takarékoság – víz, energia, papír –
- A megismerési folyamat megszervezése tevékenységközpontú legyen, minél több érzékszervet működtessen.
- Biztosítsa a tevékeny megismerés feltételeit (alkalom, idő, hely, eszköz).
- Alakítson ki szép környezetet a gyermekek számára, ebbe a formáló munkába vonja be a gyerekeket is. (környezet esztétika)
- Biztosítsa az óvodai környezet biztonságosságát.
- Az étkezés keresztyén kultúrájának biztosítása: imádság, asztali ének éneklése, kulturált beszélgetés, étkezés közben, udvarias magatartás; az ételek nevét mindig mondja el, ne adjon teret az étellel kapcsolatos hálátlanságnak.
- Tudatosítsa, hogy Isten ajándéka a környezetünk (a természeti és a társadalmi is, pl. a róluk gondoskodó felnőttek, a gyülekezet, az óvodai gyermekközösség, a város, stb.). Neki felelősséggel tartozunk környezetünk iránt.
- **Matematikai tapasztalatszerzés lehetőségnek biztosítása a tevékenységekben.**

- A játék során spontán adódó matematikai helyzetek kihasználása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- Mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok felismertetése tevékenységbe ágyazva.
- A gyermeki tevékenység változatos formáinak biztosítása: egyéni, páros mikrocsoportos szervezésben.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének kielégítése, logikus gondolkodásuk megalapozás.
- Elemi ok-okozati összefüggések felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásainak ösztönzése, sajátos logika elfogadása.
- Segítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Közvetlen környezetüket ismerik, biztonsággal tájékozódnak benne.
- Be tudnak mutatkozni, személyes adataikat ismerik (lakcím, saját nevük- az udvarias bemutatkozás módja -, szüleik pontos neve, saját életkoruk, szüleik foglalkozása, testvéreik neve).
- El tudnak igazodni a családi kapcsolatokban.
- Ismerik a környezetükben élő állatokat, növényeket, a róluk való gondoskodást.
- Ismerik a házi és vadállat fogalmát, ismernek házi és vadállatokat, madarakat, rovarokat.
- Megnevezik saját testrészeit, érzékszerveiket.
- Különbségek tudnak tenni az évszakok között, tudják a napok, hónapok, napszakok sorrendjét, a napszakokhoz kapcsolódó tevékenységeket.
- Megnevezik a közlekedési eszközöket, ismerik az elemi közlekedési szabályokat.
- Ismerik lakóhelyük nevezetességeit, művészeti alkotásait.
- Ismerik a gyülekezeti élet szokásait, hagyományait.
- Tudják, hogy a világ szépségeit, valamint saját életüket is, a Teremtő Istennek köszönhetik.
- Ismerik a legfontosabb ünnepeket.
- Kialakul igényük a környezetük megóvására.
- **A környezetben lévő matematikai összefüggéseket fölismerik, matematikai fogalmaik alapszinten kialakulnak.**
- 10-es számkörben kialakul szám – és mennyiségfogalmuk.

- Képesek alapvető matematikai műveletekre: összehasonlítás, sorba rendezés, szétválogatás, pótlás, megadott és önálló szempontok szerint is.
- Képesek geometriai tulajdonságok megfigyelésére.
- A térbeli tájékozódásban a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése.
- Értik és követik az irányokat, helyeket, kifejező névutókat (pl.: alá, fölé, mellé, közé stb.).
- Képesek rész és egész viszonyának megfigyelésére.
- Biztonsággal végeznek mennyiségi és minőségi összehasonlításokat.
- Igaz és hamis állításokat meg tudnak különböztetni.
- Az általánosítás olyan szintjére jutnak, amelyben kifejeződik az őket körülvevő világban gyakori gyűjtőfogalmak ismerete.

Ananyelvi nevelés megvalósulása:

- Ismeretek bővítése, mélyítése, gondolkodás fejlesztése.
- Kommunikációs készség alakítása beszédviselkedési, - magatartási szokások, szabályok gyakorlásával.
- Tevékenységekkel kísért verbális feldolgozás (cselekvések, névmások, téri irányok, arányok, élőlények, tárgyak, természeti és társadalmi jelenségek megnevezése).
- Beszédkedv fokozása, beszédgátlás oldása, nyelvi igényesség kialakítása.
- Beszédfegyelem alakítása.

7.5. VERSELÉS, MESÉLÉS

„Boldog, aki felolvassa, és boldogok, akik hallgatják...” (Jel 1,3)

A vers, a mese a gyermek érzelmi-értelmi, anyanyelvi és erkölcsi nevelés fejlesztésének legfőbb eszköze. Az elvont erkölcsi fogalmakat, az emberi érzések viszonyait konkrét belső képi formában éli meg a gyermek. Azonosul a szereplővel, s ebben rejlik a mese érzelemnevelő, jellemformáló hatása. A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Mindig többről szól, mint amit szavakkal kimond. A jó mese olyan kapcsolatokat, helyzeteket mutat meg a gyermek számára, amelyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban még nincs mód.

A gyermekek kettős tudattal élik meg meseélményeiket, a képzeletbeli beleélés segíti és megalapozza a műalkotás befogadását. A mese oldja a szorongást, belső képteremtésre tanít. Az érzelmileg is közel álló mesék, versek, mondókák szavai hamar beépülnek, a reprodukálás, eljátszás során aktívak maradnak a gyermek szókincsében. A versek ritmusa, dallama az

anyanyelvi érzéket, a nyelvi szépségek iránti fogékonyságot, az igényes nyelvhasználatot fejleszti. A népi mondókák és népmesék az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát közvetítik. Ugyanez érvényes a jelentős írók és költők műveire is. Ezért az óvodában helye van a népi és irodalmi műveknek is. A ritka, régies tájnyelvi szavakat, szókapcsolatokat magyarázzuk meg, mert csak ezeknek a megértése teszi átélhetővé a gyermek számára a művek jellegzetes hangulatát. Semmiképpen ne hagyjuk ki ezeket a régies nyelvi élményeket a gyermekek életéből, de mindig figyeljünk arra, hogy egyszerre ne túl sok kifejezés szoruljon magyarázatra.

A népi, ill. az egyéb irodalmi művek válogatásánál gondolnunk kell arra, hogy olyanokat válasszunk, amelyeknek tartalma nem ütközik hitéleti nevelésünk céljaival, sőt erősíti azokat. Drága kincsnek tartjuk a magyar népi kultúra hagyatékát, törekszünk annak ápolására. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rítmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságot él át. A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a személyes kontaktusnak. Ahhoz, hogy a gyermekek irodalmi élményhez jussanak, közvetítőre van szükség. Kezdetben a gyermek befogadó és mi – óvodapedagógusok- vagyunk az előadók, ezért nagyon sok igényes és változatos mintát kell nyújtanunk. A közösen átélt irodalmi jellegű örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötnek össze bennünket a gyermekekkel. Mivel a tömegkommunikáció egyre ritkábban közvetít pozitív tartalmakat, (már a gyermekműsorok, mesék is tele vannak agresszióval), a szülőket is biztatjuk a személyes mesélésre. Arról is szeretnénk meggyőzni őket, hogy nemcsak az óvodában, hanem a szülő-gyermek kapcsolatban is fontosak a mesélés során kialakuló meghitt pillanatok.

Verset, mondókát azért tanítsunk, hogy a gyermek örömeit, élményeit gazdagítsuk, és a felszabadult verselést, mesedramatizálást másnak is megmutassuk, mások ünneplését is gazdagítsuk vele.

A kicsiknél az irodalmi tevékenységet a mozgással kísért mondókákkal kezdjük, jó szolgálatot tesznek ezek már a befogadás idején is. Az irodalmi kezdeményezések között kiemelt szerepet kap a mesefeldolgozás. A felnőttek közös bábozásának, dramatizálásának az élménynyújtáson túl célja a nyelvi minták (mondatszerkesztés, párbeszéd) közvetítése. Természetesen a gyermekek számára is alkalmat kell adni a bábozásra, dramatizálásra. Itt is szerepet kap a

művészeti komplexitás, hiszen a közösen barkácsolt eszközök, díszletek mélyítik, személyessé teszik az élményt.

A Biblia üzenetét tolmácsoló verseket különösen keresztyén ünnepi alkalmakra tervezünk.

Célunk:

A gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, biztonságos önkifejezésének fejlesztése a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel. A gyermek lelki higiénijának megteremtése és megőrzése, valamint irodalmi érdeklődésük felkeltése és a magyar kultúra értékeinek átörökítése. Olyan irodalmi alkotások közvetítése a gyermekeknek, amelyeknek tartalma nem ütközik hitéleti nevelésünk céljaival, sőt erősíti azokat.

Feladataink:

Lépes méz a kedves beszéd: édes a léleknek és gyógyulás a testnek. (Péld 16,24)

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeválogatása életkornak megfelelően.
- Válogassunk olyan gyermekirodalmi alkotásokat, népi, vagy irodalmi műveket amelyek üzenete, mondanivalójuk erősítik a heti bibliai történet megértését és befogadását.
- A megfelelő hely, idő, nyugalom megteremtése a tevékenységhez. A mindennapok során kapjanak kiemelkedő szerepet az anyanyelvi nevelésben a magyar gyermekköltészet sajátos meséi, mondókái, dúdolói, dajkai hagyományai.
- Könyvek biztosítása a gyermekek számára.
- Mesélősarok kialakítása.
- A dramatizáláshoz, bábozáshoz eszközök biztosítása.
- Fordítsunk nagy gondot az igényes beszédkultúra, folyamatos fejlesztésére, a beszédviselkedés alakítására (beszédfegyelem, figyelem).
- Ünnepi alkalmakkor csak olyan gyermekek közös szereplésére gondoljunk, akik ezt szívesen, szorongástól mentesen vállalják
- Helyes kiejtés, beszédritmus alakítása. Alakítsuk és fejlesszük beszédüket, kifejezőképességüket, hogy törekedjenek a helyes és szép kiejtésre, a megfelelő hangsúlyozásra és beszédritmusra.
- Beszédészlelés, beszédmegértés, beszédképesség fejlesztése.
- Metakommunikációs készségek fejlesztése. Vokális mimika alakítása (hangszín, hangerő, tempó, szünet).

- Hatásos, érdeklődést keltő, igényes előadásmód. Legyen példaértékű a mesélő előadása, beszéde, stílusa, amely elősegíti a gyermek érzelmi biztonságát.
- Mozgással kísért szövegmondás gyakorlása. Kifejezőkészség beszédkedv növelése. Ösztönözzük őket a saját vers- és mesealkotásra, önkifejezésre, annak mozgással – és vagy ábrázolással történő kombinálására.
- A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás elmaradhatatlan elemként legyen jelen a mindennapokban. Hassa át az irodalom az óvodai nevelés más területeit is, így a sajátos feladatainak betöltése mellett segítse elő a belső képalkotást, a gyermeki élmény feldolgozását.
- Biztosítsunk lehetőséget a differenciált bánásmód alkalmazására, a nyelvileg hátrányos helyzetű, és nyelvileg kiemelkedően fejlett gyermekeknél, valamint teremtsük meg a speciális fejlesztés feltételeit a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása. Alapozzuk meg az irodalom szeretetét, fejlesszük a gyermekek esztétikai fogékonyságát.
- Az Biblia üzenetét tolmácsoló verseket különösen keresztyén ünnepi alkalmakra tervezzük.
- A Bibliát kezeljük kiemelt figyelemmel. A könyvespolcon a mesés könyvektől elkülönítve tároljuk, ezzel is felhívva a gyermekek figyelmét a Biblia kiemelt szerepére.
- A szülők meggyőzése az otthoni rendszeres mesélés fontosságáról.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Az érthető, kifejező, beszéd-készség alapjai kialakulnak. Tisztán ejtik a magán- és mássalhangzókat. Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- Szeretik a mesélést, maguk is segítenek az ehhez szükséges feltételek kialakításában. Igénylik a hallott irodalmi művek újra hallgatását.
- A magyar népmesei szófordulatok passzív szókincsükbe beépülnek.
- Jól kommunikálnak, a metakommunikatív jelzéseket használják, értik.
- Beszédfegyelmük kialakul, beszédkedvük erősödik. Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.
- Verbális emlékezetük fejlődik: megjegyzik a mese legfontosabb elemeit, az ismert meserészletet szóban kiegészítik, képesek önálló mesemondásra (persze nem feltétlenül szó szerint).
- Képesek önállóan rövidebb, hosszabb irodalmi művet felidézni, előadni.

- Gondolkodásuk, képzeletük, szándékos figyelmük fejlődik.
- El tudják különíteni a mese és a valóság elemeit.
- Képesek egy megkezdett mese saját fantáziájuk alapján történő folytatására.
- Ismernek az ünnepekhez kötődő alkalmi verseket.
- Óvják a könyveket, szívesen nézegetik azokat, a képek alapján képesek mesék, történetek felidézésére.
- Használják a különféle szófajokat, a különböző mondatszerkezeteket. Mondatfajtaikat alkotnak.
- A dramatizáláshoz és bábozáshoz szükséges eszközöket megfelelően ki tudják választani és használni.
- Használják a sajátos népmesei motívumokat, szófordulatokat, a hagyományos, tájjellegű kifejezéseket.

Anyanyelvi nevelés megvalósulása:

- Beszédszervek folyamatos edzése.
- Helyes kiejtés, beszédritmus alakítása.
- Beszédészlelés, beszédmegértés, beszédképesség fejlesztése.
- Kifejezőképesség, beszédkedv növelése.
- Beszédviselkedés alakulása (beszédfegyelem, figyelem).
- Metakommunikációs készségek fejlődése.
- Mozgással kísért szövegmondás gyakorlása.
- Vokális mimika alakulása (hangszín, hangerő, tempó, szünet)

7.6. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

„ÉnekeljeteK új dalt az Úrnak, daloljateK neki szép örömeKeket zengve!” (Zsolt 33,3)

A zene az érzelmeken keresztül hat, olyan tartalmak közvetítésére lépes, amelyeket más eszközökkel nem tudnánk nyújtani.

„A zene lelki táplálék, és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele, vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, amelyekbe csak a zene világít be.” (Kodály Zoltán)

Csodálatos élmény a gyermekek arcára kiülő élményt látni egy szép népdal, énekes játék vagy zsoltár eléneklése közben. Jó érezni a gyermek belső megnyugvását, mikor elalvás előtt csendes, szép énekeket hallgatnak. Ez azonban már zenei nevelés eredménye! Kodály Zoltán,

Forrai Katalin nyomdokain szeretnénk járni. Átérezzük annak a felelősségét, hogy az óvodáskor a zenei anyanyelv, a zenei ízlés megalapozásának a korszaka.

Célunk:

Énekeljetelek és ujjongjatek szívből az Úrnak. (Ef 5,14-20)

A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésük, hallásuk, ritmusérzékük, harmonikus szép mozgásuk fejlesztése, esztétikai fogékonyságuk formálása, zenei anyanyelvük megalapozása.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitülethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik. A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk. Fontos, hogy a református óvoda keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül az éneklésben rejlik.

Feladataink:

- **Ritmusérzék fejlesztése:** egyenletes lüktetés, dalok, mondókák ritmusa, tempóérzék, ütemérzék, mozgáskultúra, a ritmus mozgásos kifejezése.
- **Hallásfejlesztés:** hangmagasság, hangszín érzékelése, környezet, és egymás hangjának felismerése kifejezése, tonális érzék fejlesztése **Éneklési készség fejlesztése:** hangterjedelem bővítése, hangképzés, tiszta éneklés.
- **Komplex zenei képességek fejlesztése:** formaérzék, zenei emlékező képesség, kreativitás, belső hallás.
- **Ízlésfejlesztés, esztétikai fogékonyság formálása.**
- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása.
- Használjuk ki a spontán helyzetekben az éneklés, mondókázás megnyugtató ölbeli játékok erejét (már a befogadás idején is), gazdagítsuk a spontán játékot körjátékokkal, éljünk a spontán helyzetekkel - nem szorítkozhatunk pusztán a foglalkozások idejére.
- Zenei műveltsége, zenéhez való viszonya legyen igényes.
- Szeressen és tudjon tisztán énekelni, rendelkezék hangszeres tudással. Nyújtson zenei élményeket!
- Módszertani kultúráját folyamatosan fejlessze.
- Gyakran énekeljen.
- Teremtsen lehetőséget a gyerekek zenei önkifejezésére.

- Ismerje és használja a református zenei anyanyelvet (énekeskönyvünk, igényes gyermek-dalgyűjtemények)
- A zenei tevékenység megtervezése, megszervezése, eszközök biztosítása.

Az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók. Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét:

- o áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- o imádság előtti és utáni énekkel,
- o étkezés előtti és utáni ének,
- o elalvás előtti énekkel,
- o név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Képesé válnak az igényes zenei élmények befogadására, ízlésük az igényesség felé mutat.
- Kialakul belső motivációjuk az éneklésre, zenélésre.
- Kedves dalaikból repertoárjuk van (min. 10-15 dal).
- A zenehallgatás szükségletüké válik.
- Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.
- Ismernek hangszereket, felismerik azokat hangjukról.
- Ritmusérzékük kialakul, az egyenletes lüktetés automatizálttá válik, amelyet tapssal, járással, ritmushangszerekkel ki tudnak fejezni, megkülönböztetik a dal ritmusától.
- Ismernek egyszerű ritmusokat, képesek azokat visszaadni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, képesek azokat használni.
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus (egyöntetűen járnak körbe, vagy különböző térformákba, szép testtartással).
- Fölismerik a magas és mély éneklés, zenélés közötti különbséget, a dallam magasságbeli mozgását, képesek térben kézmozgással mutatni.

- Zenei emlékezetük, belső hallásuk működik (képesek dallammotívumok visszaéneklésére, ismert dalok dúdolásról való fölismerésére, dallambújtatásra, dalok ritmusának belső hallás alapján való eltapsolására).
- Felismerik, reprodukálják a hangerő változásait.

Ananyelvi nevelés megvalósulása

- Zenei élmények megfogalmazása
- Dallam és mozgásritmus hatása a beszédritmus fejlődésére
- Dalok szövegének ejtési tisztasága, az artikulációs nehézségek leküzdésére.
- A beszéd motoros szerveinek tudatos fejlesztése.
- Mozgáskultúra, beszédviselkedés fejlesztése.

7.7. MOZGÁS

„Ha pedig versenyez is valaki, nem nyer koszorút, ha nem szabályszerűen versenyez.”

(2Tim 2,5)

A mozgás természetesen és egyértelműen ötvözi a játék és a mozgás hatásrendszerét, komplex módon fejleszti a gyermek személyiségét.

A mozgásos játékok elősegítik a harmonikus testi, lelki fejlődést, az egészség megőrzését, a biológiai egyensúly fenntartását. Ezért sok időt kell fordítanunk a mozgásra, minél inkább a szabad levegőn. A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. Megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segítjük. A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák (vizuális memória, térészlelés, téri tájékozódás, keresztcsatornák, testséma, fejlődése, mennyiségi, formai, környezetismereti tapasztalatok szerzése), és a szociális képességek (együttműködés, énkép, önuralom, tolerancia, segítség adása, kérése, akarat) fejlődnek. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyerekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is.

A játékos mozgást és minden egyéb egészséges életmódot erősítő tevékenységet az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve biztosítja az óvodapedagógus a csoportszobákban, tornateremben és szabadlevegőn egyaránt.

Büszkék vagyunk a nagy alapterületű, nagy mozgásigényt kielégítő udvarunkra, mely két részből áll. Itt a gyermekek sokoldalú mozgását biztosító eszközök találhatók.

Óvodánk tornaterme rendkívül jól felszerelt, így a mozgásos tevékenységek megtervezésénél a csoport általános fejlettségének és fejlődési ütemének figyelembevétele mellett lehetőség van az eszközök és tornaszerek széles körű tervezett felhasználására.

Műfüves focipályánk minden gyermek számára biztosítani tudja a leoptimalisabb feltételeket a különböző mozgásformák elsajátításához. Lehetőséget ad a gyermekeknek a különböző csapatjátékok megismerésére. Komplex jellegének köszönhetően nem csak a focival, de a kosárlabdával, röplabdával, a kézilabdával is megismerkedhetnek a gyermekek. A pályához kapcsolódó készség- és ügyességfejlesztő eszközkészlet használatát óvodapedagógusaink oktatás-program keretén belül ismerhették meg.

Célunk:

A gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok által a pszichomotoros készségek és képességek alakítása, formálása és fejlesztése. A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, harmonikus mozgásának, testi képességeinek, valamint tájékozódásának, alkalmazkodó képességének és a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése játékos formában. A mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatásának biztosítása.

Feladataink:

- A gyermek testi szükségleteinek kielégítése, a szabad mozgás lehetőségének biztosítása.
- Testséma, téri tájékozódás, nagy és finommozgások fejlesztése.
- Fejlesztő eszközök biztosítása.
- Baleset-megelőzés.
- A gyakorlás lehetőségének biztosítása, pozitív megerősítés testnevelés foglalkozáson a várakozás kiküszöbölése.
- A jó levegőjű, tiszta környezet biztosítása (megfelelő szellőztetés).
- A mozgáshoz, testsémához, oldalisághoz kapcsolódó szókészlet fejlesztése.
- A mozgástapasztalatok bővítésének biztosítása, mozgáskészség, mozgáskultúra alakítása.
- A kondicionális képességek fejlesztése (erő, állóképesség, gyorsaság, ügyesség).
- A komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyerekek örülnek a mozgásnak, szívesen élnek a mozgáslehetőségekkel.
- Testi fejlődésük kiegyensúlyozott, erőnlétük, teljesítő képességük növekszik, s ez lehetővé teszi a sikeres iskolai munkát.

- Mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik, képesek azt szándékosan irányítani.
- Cselekvőképességük gyors, a mozgásban kitartóak.
- Fejlődik testsémájuk, térbeli tájékozódásuk.
- Finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk fejlődése eléri az írás elsajátításához szükséges szintet.
- Testi szükségleteit szándékosan irányítani tudja.
- Állóképességük, terhelhetőségük koruknak megfelelő.
- Tudnak néhány mozgásos játékot irányítás nélkül játszani.
- Versenyjátékokban betartják a szabályokat.
- Viselkedésükben megtapaszthatók a sportszerűség jelei.
- Versenyjátékok során alakul kudarctűrő képességük, frusztrációs toleranciájuk.
- A rendszeres mozgás életformájukká kezd válni.

Ananyelvi nevelés megvalósulása:

- Beszédszervek egészséges működésének segítése.
- Helyes légzéstechnika.
- Játékos gyakorlatokkal mozgás és a hangadás összekötése (hangutánzás).
- Testséma, téri tájékozódás, nagy és finommozgások fejlesztése.
- Pontos érthető utasítás feldolgozása, mozdulatokkal történő végrehajtása.
- Szókincsbővítés.
- Téri relációs viszonzszavak gyakorlása (névutók).

7.8. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Mellette valék mint kézmíves, és gyönyörűsége valék mindennap, játszva ő előtte minden időben. (Péld 8,30)

Ezek a tevékenységek a vizuális nevelést szolgálják, céljuk a gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése, vizuális élmények átélése. A gyermekeket, körülvevő környezetet úgy kell kialakítani, hogy vizuális kultúrájuk, szépérzékük fejlődjen, a vizuális tevékenységre motiváltak legyenek. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Gyermekkorban az érzékelés, észlelés útján történő megismerés az elsődleges. A világ, képi megismerése a személyiség fejlődés fontos eszköze, hiszen fantáziánk képi világát is ebből a megismerésből alakítjuk ki. A szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésnek.

Ezen tevékenységek során a gyermekek megismerkednek különböző anyagok tulajdonságaival, alakíthatóságával, gyönyörködnek formákban, színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Rajzaikban megjelenik az ember- és eseményábrázolás. Vizuális tevékenységeken keresztül fejlődik az íráshoz szükséges finom motorikus képességük. Az ábrázoló tevékenység jó közösségépítő hatású is lehet, különösen, ha csoportosan alkotunk valamit. Közben oldott beszélgetés folyik, felidéznek közös emlékeiket, működik a kooperáció.

Felnőtt közreműködésére van szükség ahhoz, hogy a gyermekek megtanulják észrevenni az Isten által teremtett természet szépségeit, az ember és a természet harmóniájának esztétikáját, az emberi alkotások értékét.

Célunk:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése. A gyermekek tér-, forma-, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítása.

Feladataink:

- Esztétikus, derűt sugárzó környezet kialakítása.
- A gyermekek munkáját csakis önmagukhoz viszonyítsa, a tevékenységre tegye a hangsúlyt (ötletesség, eredetiség, önállóság).
- Az ábrázoló tevékenység feltételeit egész nap biztosítsa (hely, eszközök).
- Gyűjtsön, kínáljon fel, biztosítson érdekes anyagokat, technikákat, eszközöket.
- A használt technikákat alaposan ismerje, biztonsággal kezelje.
- Ismertessen meg művészeti alkotásokat a gyerekekkel.
- Ébresszen kedvet az ábrázoláshoz, teremtsen oldott légkört, biztosítsa az emlékeket.
- Biztosítsa a technikák sok gyakorlásának lehetőségét, fordítson elegendő időt a tevékenységre, annak nyugodt befejezéséhez.
- Alakítsa ki a nyugodt tevékenységhez megfelelő szokás- és szabályrendszert.
- Tisztelje a gyermek alkotásának szabadságát.
- Értékelje az alkotásokat pozitívan.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A vizuális tevékenységet kedvelik.
- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg emlékeiket, elképzeléseiket.
- Ismernek különböző technikákat, alapanyagokat, azokat biztonsággal használják.

- Térben és síkban is képesek alkotásra, fölfedezik a téri viszonyokat, kiterjedéseket, formákat.
- Finommotorikájuk olyan szintre fejlődik, hogy egyre gazdagabb, pontosabb, részletesebb.
- Érzelmi élményeket szereznek képzőművészeti, népművészeti alkotások közvetítésével, műalkotásokról alakul értékítéletük.
- Képesek a szép meglátására a természetben, a tárgyi környezetben.
- A színeket ismerik, biztonsággal kezelik.
- Segítenek a környezet díszítésében, szívesen készítenek ajándékokat.
- Fejlődik arányérzékük.
- Formaábrázolásukban, emberábrázolásukban megjelennek a részletek a megkülönböztető jegyek.
- Alakul a kitartásuk, feladattartásuk, munkájuk igényes befejezéséhez.

Anyanvelvi nevelés megvalósulása

- Az alkotás folyamatának beszéddel kísérése, érzelmi, esztétikai benyomások megfogalmazása.
- Vizuális memória fejlődése.
- Műalkotások és a képolfvasás hatása a képi gondolkodásra, véleményalkotásra.
- Szókincsbfövítés.

7.9. HITÉLETI TEVÉKENYSÉG

„Éppen ezért minden igyekezetetekkel törekedjeteK arra, hogy a hitetekben mutassátok meg az igaz emberséget, az igaz emberségben ismeretet, az ismeretben önuralmat, az önuralomban állhatatosságot, az állhatatosságban kegyességet, a kegyességben testvéri szeretetet, a testvéri szeretetben pedig minden ember iránti szeretetet.” (2Pt 1,5-7)

Azzal együtt, hogy a keresztyén szellemiség az egész óvodai életet áthatja, hitünket konkrét gyakorlati formában is megéljük, nemcsak magatartásunkkal, hanem hitéleti tevékenységekkel is kifejezzük. A hitet gyakorló tevékenységeket az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével (játékosság, egyéni bánásmód) szervezzük meg. Olyan szavakra, fogalmakra alapozva beszélünk, amelyeket már ismer a gyermek. Ezek meglévő tartalmait folyamatosan bővítjük, pontosítjuk, gazdagítjuk. A hitéleti szókinccset átgondoltan gyarapítjuk. Figyelünk a gyermeki gondolkodás sajátosságaira, kerüljük az elvont allegorikus

képeket, fogalmakat. A hitélethez kapcsolódó ének- és zenehallgatási anyagot szervesen beépítjük a kodályi elveken nyugvó ének-zenei nevelésbe.

Óvodánkban a hitéleti tevékenységet óvodapedagógus, hitoktató, illetve lelkipásztor végzi. Mini csoportban hitélet foglalkozás nincs, csak a mindennapi áhítat.

A szülőkkel együttműködve, együtt nevelve kívánunk működni. Ehhez törekszünk a családok bevonására, megnyerésére (erre jó alkalom a befogadás ideje), támaszkodunk az aktív hitéletet élő családokra, a gyülekezeti háttérre. A hitéletbe való bevonásnál azonban soha nem lehetnek elvárásaink, nem alkalmazhatunk kényszert, a mi dolgunk a lehetőség, Isten hívásának szeretetteljes felkínálása.

Célunk:

A gyermekekben váljon belső igénnyé az, hogy állandó kapcsolatban álljanak az Úrral. Örömeiket, kudarcaikat, félelmeiket vigyék Isten elé.

A bibliai történetek, az imádság és ünnepek szeretetteljes, bensőséges légkörével a megfelelő érzelmi biztonság kialakítása.

A gyermek Istenélményein keresztül a család életének kedvező alakulása.

Feladataink:

„A hit hallásból van, a hallás pedig a Krisztus igéje által.” (Róm 10,17)

- A gyermeki rácsodálkozás, érdeklődés felkeltése Isten tetteire, megváltó munkájára.
- A tevékenységhez szükséges csendes, szent légkör megteremtése, a feltételek biztosítása.
- A gyerekek vallási környezetismeretének megalapozása, imádságra nevelés. Az imádság meleg, elfogadó, őszinte, meghitt légkörének kialakításával Isten jelenlétének, közelségének érzékeltetése.
- Rendszeres felkészülés a hitéleti tevékenységekre.
- A bibliai történetek alapos ismerete, átgondolt, változatos, érdekes továbbadása. Ragaszkodás az Ige valódi üzenetéhez, és a Szentírás szövegéhez.
- Keresztyén erkölcsi értékek gyermekszerű közvetítése.
- Gondoskodás arról, hogy a csoportszobában legyen elérhető a gyermekek számára a Gyermek Biblia, és az soha ne keveredjen a mesekönyvek közé. A bibliai történetek igaz, valós események, ezért élesen különüljenek el a meséktől.

- Lehetőség biztosítása, bátorítás arra, hogy a gyerekek a jól ismert történeteket a tevékenységeikben megjeleníthessék (rajz, dramatizálás, játék).
- A gyerekek tapintatos rávezetése arra a bibliai szabályra, hogy Istent, magát nem ábrázolhatjuk, nem jeleníthetjük meg.
- Olyan keresztyén tartalmú gyermekénekek tanítása, melyek hangterjedelmükben igazodnak az életkori sajátosságokhoz, szövegük legyen számukra érthető.
- A keresztyén ünnepek tartalmas, örömteli megünneplése lehetőség szerint a családok bevonásával.
- A gyerekek és a családok bekapcsolása az egyházközség és a gyülekezet életébe.
- Folyamatos önképzés, hitéleti és katechéta továbbképzéseken való részvétel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek ismerik a Biblia alapvető kijelentését, az evangélium lényegét: Isten jó és szent, feltétel nélkül szeret.
- Értik és gyakorolják, hogy az Ige, az imádság, az Istenhez kötődő dolgok szentek, ennek megfelelő magatartást tanúsítanak ezekkel kapcsolatban.
- Ismernek 4-7 kötött szövegű imádságot (Úri Ima, asztali áldások, stb.).
- Néhány szóban maguk is imádkoznak saját szavaikkal, tudják, hogy bármikor fordulhatnak Istenhez imádságban.
- Keresztyén erkölcsi értékrendjükben megkülönböztetik a helyes és a helytelen cselekedeteket, megalapozódnak a krisztusi erények.
- Szívesen hallgatnak bibliai történeteket, néhányat maguk is el tudnak mondani, dramatizálni.
- Ismernek hitélethez kapcsolódó énekeket.
- Otthonosan mozognak a templomban, gyülekezeti házban.

HITÉLETI TEVÉKENYSÉGEK

„Az igaz ember pedig hitből él.” (Róm 1,17)

MINDENNAPI ÁHÍTAT

Gyermekáhítatot mindennap tartunk a csoportokban. A napot indító üzenet tolmácsolására a reggeli elcsöndesedés perceiben sor.

A napirendbe rugalmasan kapcsoljuk be, lehetőleg amikor már mindenki megérkezett. Ezt leginkább más pedagógiai programok beszélgető köréhez hasonlítanánk, de mégsem azonos azzal. A gyermekáhítatokon ismerkedünk Istennel, ezáltal épül keresztyén testvéri közösségünk is. Az áhítathoz nyugalmat biztosítunk, és törekszünk tapintatosan mindegyik gyereket bevonni. Az áhítatokba a dajkák is bekapcsolódnak. Örömmel vesszük, ha az óvodavezető és más dolgozók is jelen vannak időnként. Ezzel erősítjük az egész óvoda testvéri légkörét.

Az áhítatok során az egész csoport közösen beszélget. Fontos, hogy mindig legyen időnk meghallgatni egymást. A lelki beszélgetések alkalmával kiderülnek az egyéni vágyak, bánatok, számba vesszük a hiányzókat, ismerkedünk a gyerekek családjával is, miközben Isten iránti hálát építünk életünkért, szüleinkért, otthonunkért. Ezáltal érzik a gyerekek, hogy fontosak számunkra, Isten számára, és egymás számára is.

Gyakran előveszünk egy-egy témát hitéletünk köréből, amely érdekli őket. Válaszolunk kérdéseikre, felmerülő gondolataikra, együtt örülünk örömeiknek. Beszélgetést kezdeményezünk egy-egy Igéről (aranymondásról), amely érthetővé tehető a gyermekek számára. Célunk, hogy a gyermekek természetesnek vegyék Isten jelenvalóságát, azt, hogy Ő figyel ránk, és bátran fordulhatnak Hozzá.

A mindennapi áhítatok anyagát elsősorban a Bányka füzetekből merítjük, ami hatalmas segítség ahhoz, hogy a Biblia szavai érthetővé váljanak az óvodáskorú gyermekek számára.

BIBLIAI TÖRTÉNETEK, HITÉLETI FOGLALKOZÁS

„Menjetekek el tehát, tegyetekek tanítvánnyá minden népet, ...tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28,19-20)

Hitéleti foglalkozást heti egy alkalommal tartunk kötött szervezeti formában. Anyaga az általunk összeállított éves hitéleti foglalkozás ütemtervében megtalálható. Szellemiségét Isten Igéje, a Szentírás határozza meg. A bibliai történetek elmondásának elsődleges célja ebben az életkorban az, hogy Isten szeretetéről, Isten és ember kapcsolatáról az empatikusan átélt történetek segítségével élményeket, tapasztalatokat szerezzenek a gyerekek. Belső célként azt fogalmazzuk meg, hogy az Ige fő üzenete jelenjen meg a gyermekek gondolkodásában. Ezt nem mondjuk ki verbálisan, de a végére ennek kell kidomborodnia.

Az óvodáskor a legfogékonyabb időszak, amikor egész életre meghatározó lehet Isten szeretetének, közelségének élménye. Az óvodában nem történetet tanítunk, hanem azt az üzenet megértéséhez játékosan segítségül hívjuk.

A történet kiválasztásának kritériumai:

- Az Ige valódi üzenetétől ne térjünk el.
- Az előadásmódunk legyen gyermekszerű. **A történet ne keltsen félelmet a gyermekekben, ne tartalmazzon számukra feldolgozhatatlan mondanivalót, érzelmeket.**
- Egy fő gondolat mellett döntsünk, mert a gyermek még nem képes egyszerre több nézőpontot figyelembe venni.
- A történetek kiválasztásánál vegyük figyelembe a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, a csoport aktuális állapotát, a fennálló problémákat, valamint az ünnepi aktualitásokat.
- Mielőtt a gyermekek elé visszük a történetet, tanulmányozzuk az Igeszakaszt, hogy nekünk mit üzen azon keresztül Isten, s az után gondolkodjunk arról, hogy mit mondhat a gyermekeknek. Minden történetnél meg kell keresni az Ige fő üzenetét. Két kérdést kell megválaszolnunk: Mi az Ige fő üzenete? (igeszerűség) Mit üzen az Ige a gyermek számára itt és most? (gyermekszerűség)

A történet elmondásának öt „arany szabálya”: (Gyökössy Endre nyomán)

1. Igyszerűen (a teljes Szentírással összhangban).
2. Egyszerűen
3. Dramatikus eszközöket használva, a gyermek érdeklődését fenntartva.
4. Átéléssel („éljük” mi is, és az alakok is).
5. Szemléltetve (láttassuk a gyermekkel azt, amiről szó van – szemléltető eszközökkel vagy érzékszervek bevonásával kapcsolódjunk élménybázisukhoz).

ÓVODAI ÁHÍTAT

Célja: kapcsolattartás a lelkipásztorokkal. Templomlátogatás közben tudatosuljon a gyermekekben, hogy a templom az Isten háza.

Óvodai szintű áhítatra havonta egy alkalommal kerül sor. Helyszín a templom, gyülekezeti ház, vagy az óvoda. Szolgál a vezető lekipásztor, vagy a beosztott lekipásztorok.

A gyerekek megismerkednek a templomunkkal, annak külső és belső jegyeivel.

Elsődleges feladatunk arra irányul, hogy a gyerekek megtanulják, hogyan kell viselkedni a templomban. A templom az Istennel való találkozás kiemelt helye, ahol különösen figyelünk Istenre. Kizárjuk a külvilág történéseit, elcsendesedünk, nyitottá válunk Jézus tanításának befogadására.

CSALÁDI ISTENTISZTELET

A Családi Istentisztelet híd az óvoda és a gyülekezet élete között. A minden hónap első vasárnapján tartott Családi Istentiszteletek az óvodás és a kisiskolás gyermekek nyelvén szólaltatják meg az evangéliumot.

Az óvodánkba többnyire hithű családok gyerekei járnak, akik rendszeresen látogatják az Istentiszteleteket. Vannak azonban olyan szülők is, akik maguk még nem köteleződtek el, viszont a gyermeküket szeretnék keresztyén szellemű neveletésben részesíteni. Elhívásunknak teszünk eleget, amikor ezeknek a családoknak is felkínáljuk a lehetőséget a családi istentiszteletek látogatására, és kitartó imádságos háttérmunkával segítjük a hitre jutásukat. Egymás terhét és örömét egyaránt hordozzuk.

Az óvodás gyermekek a templomi szolgálataikon keresztül is ismerkednek a gyülekezettel. Feladatunk imádsággal, énekkel felkészíteni a gyerekeket a szolgálatra, és arra törekszünk, hogy a családtagok is bekapcsolódjanak a gyülekezet életébe.

8. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

- **Az óvoda pedagógiai programja**
- **Az óvodai csoportnapló** (az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál).

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A gyermekek nevét és óvodai jelét.
- Összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–öt éves, az öt–hatéves a hat–hét éves gyerekek számát.
- A sajátos nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak.
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét.
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket.
- A hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban.
- A nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat (egészséges életmód alakítása, egészségnevelési feladatok, játék, közösségi nevelés feladatai, munka jellegű tevékenységek, hitéleti nevelés feladatait).
- A gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat az alábbi bontásban:
 - verselés, mesélés,
 - ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
 - rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
 - mozgás,
 - a külső világ tevékeny megismerése,
 - Bibliai történetek, hitéleti foglalkozás.
- Az értékeléseket, a hivatalos látogatásokat (a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása).

- **A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció**

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Tartalmazza:

- a gyermek anamnéziséét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, a szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valóságosabb képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori személyiségfejlődésről. A fejlődésben megmutatkozó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együtthatókat.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata félévenként tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról. A gyermekek aktuális cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásaikat, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékeli.

Pedagógiai programunkban meghatároztuk a fejlődés várható jellemzőit az óvodáskor végére. Az ehhez képest elért szinteket a Nagy Jenőné: Gyermektükör (1. sz. melléklet) – a gyermekek egyéni fejlődését, fejlesztését diagnosztizáló dokumentumába rögzítjük.

A mérést évente kétszer végezzük, a mutatókat az egyéni fejlettségmérő lapon regisztráljuk.

Az óvodába érkezés után 3 hónappal a gyerekek eredményeit számszerűsítjük (2. sz. melléklet), ez lesz a bemeneti mérés, majd iskolába lépés előtt az egyéni fejlődési lapon ismét számszerűsítjük az eredményeket. A számszerűsített adatok segítségével még pontosabban feltérképezhetjük erősségeinket, ill. a fejlesztendő területeinket.

A mérés során keletkezett eredmények dokumentálásra kerülnek, melynek több szempontból is fontos a felhasználása.

- Óvodapedagógus számára:
 - a kapott eredmények alapján egyénre tud tervezni
 - az eredmények újabb mérések adataival bizonyítják a változásokat
- Szülők számára:
 - a szülő leírva látja gyermeke fejlettségi szintjét
 - együttműködési alapot képez a szülő és az óvoda között
- Óvoda számára:
 - képet kapunk a diagnosztikus módszereinek hatékonyságáról

Az óvodában javasolt mérési módszer a megfigyelés. Az óvodapedagógus feladata, hogy a mérési rend alapján a megfigyelés eredményeit rögzítse, annak eredményeiről a szülőket tájékoztassa.

9. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekek nevelünk.

A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliójével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű:

Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.

A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek **tevékenységformái:**

- **a szabad játék,**
- **az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,**
- **mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,**
- **a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.**

9.1. EGÉSZSÉGNEVELÉS

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) meghatározása szerint az egészség egybefoglalja a testi, a mentális-lelki és a szociális jólétet. Olyan változatos, kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összességét jelenti, amelyek az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a köz egészségének előmozdítása érdekében. (WHO)

Céljaink:

- Elősegíteni a gyermek felelősségvállalását.
- Biztatni a gyermeket az egészséges életmódra.
- Lehetőségeket adni, hogy a gyermek bizonyíthassa fizikai, lelki, szociális erejét.
- Elősegíteni az önismeretet és az önbecsülést.
- Fejlesztani a döntési képességet.
- Kialakítani a nemi szerepeket.
- Fejlesztani a szellemi, etikai, erkölcsi értékeiket.
- Kialakítani a társadalom iránti felelősséget.

Az egészséges életmódra nevelés során kiemelt fontosságú a teljes körű egészségfejlesztés érdekében a gyermekek testi és lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát meghatározó szükségletek kielégítése, kulturált egészségügyi szokások kialakítása, egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, a testi képességek fokozott fejlesztése.

Kiemelt figyelmet fordítunk az egészséges táplálkozás, a mindennapos testmozgás, baleset megelőzés és elsősegélynyújtás és a személyi higiéné területére kiterjedő feladatok megvalósítására.

A Mozgás, az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi-, és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését.

A torna, a mozgásos játékok, fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.

Speciális mozgásformákkal (tartásjavítók, lábtorna, gerinctorna) igyekszünk a napjainkban egyre nagyobb számban előforduló rendellenességeket megelőzni. Törekszünk a tudatos és helyes táplálkozási szokások kialakítására, elmélyítésére, a rostokban, vitaminokban és ásványi anyagokban gazdag új ételek megszerettetésére.

A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.

9.2. KÖRNYEZETI NEVELÉS, KÖRNYEZETVÉDELEM, KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLET

Célunk:

A környezet megbecsülése, megóvása, rendben tartása, a társadalmi és természeti környezethez a pozitív érzelmi viszony kialakítása. Az óvodás gyermekekhez érzelmvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.

Megalapozzuk a gyermekekben a természet megismerésének igényét, a környezettudatos magatartás kialakulásához a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat.

A külső világ, megismerése iránti vágy a gyermekekben a születésük pillanatától működik. Miközben felfedezik környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, melyek a környezetben való megfelelő, biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Hagyományteremtő céllal jelennek meg a természetóvó jeles napok, melyek segítségével környezeti értékeink védelmére, óvására neveljük gyermekeinket. Fontosnak tartjuk, hogy érezzék, védeni és gondozni kell az élő természetet.

Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.

Feladataink:

- Ismeretek, tapasztalatok nyújtása a környezetünkről.
- Fogalmak tisztázása: tiszta - szennyezett, szép – csúnya.
- Egészséges, esztétikus környezet kialakítása és annak megóvása, megbecsülése.
- A közvetlen környezet rendben tartása, munka a közösségért.
- Tágabb környezetünk tisztaságának megóvása.
- A társadalmi és természeti értékeink megbecsülése, megóvása.
- A levegő, a víz. mint az élet alapvető feltételek tisztántartása, megóvása.

Nagy odafigyeléssel kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását.

A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

10. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján:

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában az gyermeket együtt nevelő mindkét szülő (vagy a gyermeket egyedül nevelő szülő) legmagasabb iskolai végzettsége alacsony (alacsony iskolai végzettség).
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülő bármelyike, a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély) jogosult, vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ (alacsony foglalkoztatottság, melynek fennállását a eljáró hatóság ellenőrzi.)
- A gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy (az eljárás során felvett környezettanulmány szerint) félkomfortos, komfort nélküli, esetleg szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény).

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek:

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti 3 körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) legalább kettő fennáll.

Veszélyeztetett az a gyermek:

- akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését családja, ill. közvetlen környezete gátolja vagy károsan befolyásolja, s ezt az állapotot nem ellensúlyozza semmi.

Céljaink

- A teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében.
- A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása.
- A nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedéseink

- A szülők munkába állását támogató nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának fontos szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet választunk, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – fokozottan támogatjuk (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzügyi hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
 - Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása).
 - Védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beiratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás).

- Szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Református Általános iskolánkkal, közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (esetleg DIFER mérés 5 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése, legalább az általános iskola első évében.

11. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermeknevelés feladatát a családok kapták Istentől. A családot azonban nem hagyjuk ebben magára, hiszen szemléletünk szerint a családot védeni, óvni kell. Ez a szemlélet a fenntartó gyülekezetben is jelen van, így együtt állunk a családok mögött.

A gyermek fejlődését az óvoda csak a szülővel egyetértésben, együttműködve tudja biztosítani. A gyermekvédelmi feladatok során mindig erre az együttműködésre törekszünk.

A gyermekvédelmi munka, védelem, minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni. Az óvodavezető nyitottsága, elérhetősége, problémaérzékenysége, az óvodapedagógusok elfogadó, segítő, támogató attitűdje nagy segítséget jelenthet a gondokkal küzdő szülőknek, hiszen ezeknek az embereknek elemi szükségletük, hogy valaki meghallgassa, empatikusan segítse, támogassa őket.

Lelki támaszt nyújthat, hogy a szülőket is Istennel való kapcsolatra segítjük (pl.: a szülői értekezleteket rövid áhítatokkal kezdjük). Meghívók kézbe adásával alkalmanként személyesen igyekszünk megszólítani és arra bátorítani őket, hogy gyermekeikkel együtt vegyenek részt a gyülekezeti alkalmakon.

A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre való készíttést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés szinterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárs csoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Céljaink:

- A prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.
- Az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése.
- A gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetéből ne váljék veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- Biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- Az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni.
- A családok, minél átfogóbb megismerése.
- Rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről.
- A problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése.
- A feltáró munka után, az indulási hátrányok kompenzálására tervekészítés, és annak megvalósítása.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása.
- A rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé.
- A szülővel való együttműködő kapcsolat kialakítása.
- Jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- A gyermekvédelmi tevékenység összehangolása az óvodában dolgozó pedagógusok között.
- A nevelési év elején, a gyermekvédelmi munkaprogram megtervezése az adott évre.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nyilvántartása, a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedések, és azok eredményességének feljegyzése a nyilvántartásába.
- Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése.
- A nevelési év elején a szülők tájékoztatása, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.
- Helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel.
- Évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal.
- Az elvégzett munkáról félévenként beszámoló készítése és ismertetése a nevelőtestületi értekezleten.
- A nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okainak folyamatos ellenőrzése.
- Az óvodapedagógusok munkájának elősegítése, szükség esetén családlátogatás végezése a csoportos óvodapedagógussal.
- Tájékoztatók tartása a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól.
- Javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében.
- A gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása.
- Az óvodán kívüli társ- és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása.
- A problémák, tünetek felismerése, szakember, szakszolgálati segítség igénylése.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése.

- A Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés.
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

Óvodánkban a gyermekvédelmi feladatokat az éves gyermekvédelmi munkatervben rögzítjük.

12. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyiségét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Céljaink:

- **Mintaadás** a felnőttek és gyermektársak részéről.
- Egyéni bánásmód alkalmazásával a **hátrányok enyhítése**.
- Az esetleges **előítéletek kezelése**.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló feladataink

- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítása a gyermekkel.
- A megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé.
- Az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciók gyakorlata alkalmazása.
- Partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel.
- Differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása.
- A játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése.
- Mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére.
- Környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben).
- Tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével.

- Népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása.
- Népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása.
- Közös rendezvények, programok szervezése a szülők számára.
- Tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése.
- A szülők rendszeres tájékoztatása, beiskolázási tennivalók elvégzésében való segítése.
- Természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, játék...).
- Pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsadás.
- Tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, technikák, báb).
- Fejlesztést segítő kiegészítő eszközök beszerzése, készítése.
- Konfliktusmegoldó, konfliktuskezelő technikák alkalmazása.

13. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE AZ ÓVODÁBAN

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő, és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

13.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK NEVELÉSE, FEJLESZTÉSE

Óvodánk részt vesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű – beszéd fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

Nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.

- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, személyi és tárgyi feltételeket. /A Református EGYMI segítségével élve, a személyi feltételek biztosításánál. /
- A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team-munkában a megfelelő szakember (pl. fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, logopédus) a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt.
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményében meghatározott valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük – így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, segítő viselkedésformák és tevékenységek kialakítása, fejlesztése – amit a sérült társakkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.

Céljaink

- Váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük, alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben.
- Valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése, jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen.
- A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladataink:

- A szükséges feltételek megteremtése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása.

- A kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban.
- Az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója.
- Konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel (team munka).
- Együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében.
- Korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása, az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán.
- Elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez.
- Erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében, pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Rendelkeznek olyan készségekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva, a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek.
- Biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz.
- Elfogadják önmagukat és egymást.
- Lehetőségeikhez mérten aktív tagjai a gyermekközösségnek, képesek az alkalmazkodásra,
- Eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

A rehabilitáció részben a több gyermekkel végzett munka során differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy mikrocsoportos formában valósul meg.

Az integráció formája

Az integrációt előkészítő szakaszt követően megfelelő döntést tudunk hozni annak érdekében, hogy mind a sajátos nevelési igényű gyermek, mind kortársai optimális fejlődése bekövetkezzen. Az integráció megvalósulásánál mind az objektív, mind pedig a szubjektív tényezőket figyelembe véve funkcionális integrációra törekszünk. Ez utóbbi alapján -a szakértői bizottság véleménye szerint meghatározott gyógypedagógiai fejlesztéseken túl- együtt fejlesztjük a gyermeket kortársaival. A csoportlétszám kialakításánál a szakértői vélemény alapján figyelemmel kell lenni a számított létszámra is, a fenntartó által engedélyezett keretek megtartása végett. A különleges bánásmód megléte indokolja, hogy óvodába lépéskor

egy csoportba maximum 2 Sajátos Nevelési Igényű gyermeket integráljunk. Ha az óvodai év közben diagnosztizálják a Sajátos Nevelési Igényt, így egy csoportban több mint 2 gyermek integrálását kell biztosítani, az óvodavezető valamint a csoportban dolgozó pedagógusok, gyógypedagógusok, gyermekek, azok szülei véleménye alapján mérlegelendő az esetleges csoportváltás.

A felvétel kritériumai:

- A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye, mely tájékoztat a gyermek állapotáról, integrálhatóságáról.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel és szüleivel (családjával) való személyes találkozás.
- A sajátos nevelési igényű gyermeket fogadó óvodapedagógussal történő egyeztetés, előkészítés.
- Egyes esetekben az Egységes Református Pedagógiai Szakszolgálat véleményének a kikérése.

A fejlesztés tervezése, a fejlődés nyomon követése:

Az integráció előkészítő szakaszában tájékoztatjuk és felkészítjük óvodánk pedagógusait, a pedagógiai munkát segítő munkatársakat, az érintett óvodai csoport gyermekeit és azok szüleit a sajátos nevelési igényű gyermeket és annak családját a befogadásra.

Intézményünk óvodapedagógusai a sajátos nevelési igényű gyermekek csoportban való megfigyelését követően alakítják ki pedagógiai munkájukat. Ennek alapján folyamatosan törekszünk arra, hogy a közös tevékenységekben részt vegyenek.

A csoportban lévő foglalkozások tervezésénél emiatt a nagyobb mértékű differenciálás, speciális eljárások alkalmazása válik szükségessé. A fejlesztő tevékenységek tervezésénél figyelembe vesszük a gyermekkel foglalkozó szakemberek tanácsait, javaslatait. Fejlesztésüket rugalmas szervezeti keretek között valósítjuk meg. Személyre szabott fejlesztésüket ugyanabban az egyéni fejlődési naplóban tervezzük meg, mint a csoport többi tagjáét, fejlődésük nyomon követését ebben dokumentáljuk.

Figyelemmel kell lennünk arra, hogy a harmonikus személyiségfejlődést az elfogadó környezet segíti. Tudomásul kell vennünk, hogy a Sajátos Nevelési Igényű gyermek iránti elvárásokat fogyatékoságának, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke

határozza meg. Terhelhetősége hasonlóképpen biológiai állapotától, társuló fogyatékoságától, személyiségjegyeitől függhet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének személyi feltételei:

- EGYMI szakemberei.
- Gyógypedagógiai asszisztensi oklevéllel rendelkező munkatárs alkalmazása.
- Gyógypedagógiai asszisztensi oklevéllel rendelkező dajkák alkalmazása.
- Az óvodavezető a továbbképzéseken a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozáshoz szükséges tanfolyamokat támogatja.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének tárgyi feltételei:

- Intézményünk akadálymentes környezetet biztosít.
- Óvodánk épületében fejlesztő szobát működtetünk, melynek felszereltségét gyógypedagógus kollégának segítségével alakítottuk ki.
- Az éves eszközfejlesztés alapján alkalmazkodunk az egyéni szükségletekhez.

13.2. KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE

A tehetség természeti kincs. Önmagában hordozza a fejlődést, mint egy mag és természetes módon kifejlődik. Szükség van a megóvásra, gondozásra. (Gyarmati Éva)

Az óvodai tehetséggondozás szerves része nevelőmunkánknak. Feladatunk az egyes gyermekek kiemelkedő képességeinek felismerése, kibontakoztatási feltételeinek megteremtése. Az óvodapedagógus a tehetség ígérését a gyermekkel közös tevékenység során fedezi fel. Lehetőséget biztosítunk a külön fejlesztő foglalkozásokra is, így minden 5. életévet betöltött óvodás gyermek a Református EGYMI Országos Értéktermő Tehetségközponthoz csatlakozva, az általuk ajánlott programok szerint gondozzuk a „tehetségcsírákat.

Céljaink

- A tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése, tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladataink

- Ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása, az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése.

- Fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása.
- Egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása.
- Megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása, a beilleszkedés segítése.
- A gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül.
- Változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére.
- Sokszínű játékforma felkínálása, adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása.
- A kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával.
- A családok segítése, tájékoztatása.
- A gyenge oldal erősítése.
- A megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük.
- Képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására, képesek az együttműködésre.
- Erősödik önbizalmuk, megalapozódik önmaguk megismerése.
- Kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek.
- Kreativitásuk fejlett.
- Tudja érzelmeit kezelni és kifejezni.
- Kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

13.3. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK

A hiperkinetikus zavart és magatartás -zavart mutató gyermekek közös jellemzője, hogy ép intellektusúak. Az érintett gyermekekre jellemző részképesség zavarok oly sokfélék lehetnek, hogy az óvodai nevelés során követendő kiemelt célokat, a szakértői bizottsági véleményben foglaltak határozzák meg.

A hiperkinetikus zavar olyan mentális zavar, melyet három fő tünetcsoport jellemez: hiperaktivitás, figyelemzavar, és impulzivitás. Általánosságban elmondható, hogy aktivitás szintjük ingadozó, sokszor nyugtalanok, nehezen viselik el a várakozás és kivárást okozta feszültségeket. A mindennapok során nagyobb igényük van a tevékenységeket meghatározó állandó szabályokra, sikeres teljesítmény esetén a pozitív megerősítésre. További feladatként

elhanyagolhatatlan megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását.

A gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk. A gyermek fejlesztése a szülővel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósul meg. Az egyéni fejlesztési terv kidolgozásánál a szakértői vizsgálat alapján meghatározott fejlesztési javaslatokra hagyatkozunk.

Céljaink

- A fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül.
- A túlterhelést elkerülő nevelő – fejlesztő tevékenység, a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermekek esetében.

Feladataink

- A szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével. Olyan technikák, módszerek alkalmazása, melyek a gyermek képességeit figyelembe véve, segítik az egészség megőrzését, az optimális fejlődést.
- A szükséges feltételek megteremtése.
- A kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a BTMN-es gyermekek kapcsolataiban.
- Konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka).
- Együttműködés a szülővel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében.
- A differenciálás elsődlegességének biztosítása.
- A gyermek fejlődési üteméhez igazított elvárásrendszer kialakítása, alkalmazása.
- Az másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egyéni bánásmóddal, egészséges társaival együtt.
- Az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A szakvéleményben megjelölt képességek elérik a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet.

- Rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva, a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek.
- Biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz.
- Elfogadják önmagukat és egymást.
- Lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek.
- Képesek az alkalmazkodásra. Eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

13.4. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEK

Céljaink

- Valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása, csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma.
- Legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése.
- Legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás.
- Erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal.
- Valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése.
- Valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése.
- Kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat.
- Valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladataink:

- A gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé.
- A gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás.
- Rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal.
- Az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál.
- A szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételére való jogosultságról, lehetőségekről.
- A beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése.

- Együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel.
- Kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést. Megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.
- A differenciálás elsődlegességének biztosítása.
- Kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése.
- Az iskolai életre való tudatos ráhangolás.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába.
- Szociális hátrányaik csökkennek, képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- Kommunikációs képességeik fejlődnek.
- Az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra.
- Biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz, elfogadják önmagukat és egymást.
- Egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

14.1. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg. Ebben az együttműködésben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, a konstruktív szemlélet. Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra való törekvés.

Alapelveink a családdal való kapcsolattartásban:

- A szülő, a gyermek személyiségjogait, hitvallását tiszteletben tartjuk.
- Az óvónő szakmai felkészültségben, emberi magatartásban egyaránt példa értékű legyen.
- Felhívjuk a szülők figyelmét törvény adta jogaikra és kötelezettségeikre.

A kapcsolattartás tartalma:

- Megteremtjük az oldott kapcsolatteremtés lehetőségeit, megtaláljuk a közös célkitűzéseket a gyermekek érdekeinek megfelelően.
- Ösztönözzük a szülőket a rendszeres kapcsolattartás kezdeményezésére.

- Az egyes családok nevelési felfogását tudomásul vesszük, és segítjük a családi nevelést, ahol ezt a szülők igénylik. A szülőknek érezniük kell, hogy gyermeküket szeretik az óvodában.
- Megismertetjük a szülőkkel óvodai programunkat, az óvoda tartalmi munkáját, biztosítjuk a folyamatos információáramlást.
- Mintaadással, az értékek felmutatásával az általunk preferált erkölcsi magatartási normákat igyekszünk elfogadtatni a szülőkkel.

Formái:

- Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, szülői beszoktatás, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés).
- Napi kapcsolat: Mivel óvodánk családias, ezért lehetőségünk van rá, hogy ha csak néhány szó erejéig is, de napi kapcsolatban legyünk a szülőkkel.
- Nyílt napok, melyek során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életébe, tevékenységeibe (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).
- Közös áhítatok, gyülekezeti összejövetelek.
- Az ünnepkörökhöz kapcsolódó nyitott családi rendezvények: őszi vásár, adventi gyertyagyújtás, farsangolás, Anyák napi családi sportnap,
- Bepillantás: Leendő óvodásainkat és szüleiket az adott nevelési év tavaszán fogadjuk, amikor:
 - Bepillantást nyerhetnek az óvoda életébe.
 - Bekapcsolódhatnak a gyermekeknek és a felnőtteknek szervezett tevékenységekbe.
 - Feltehetik kérdéseiket az óvoda működésével szokásaival – szabályaival kapcsolatban.

Az óvodai bepillantás megszervezése a mindenkori nagycsoport pedagógusainak a feladata.

- Fogadóóra keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről a szülők. A pedagógusokkal megbeszélik a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére is itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.

- Csoportos szülői értekezleten évente két-három alkalommal beszélnek meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.
- A szülők közössége véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
A szülők közössége évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az óvodavezető irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.
- Alapítványi rendezvények jótékonyági rendezvény, Keresztyén Bál, lehetőséget teremtenek arra, hogy az óvoda munkatársai együttműködjenek az alapítványi célok megvalósításában, ezáltal anyagi támogatást nyújtsanak az óvodának.

A kapcsolattartás várható eredményei

- A családok elégedettek az óvoda működésével.
- Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap gyermeke fejlődéséről.
- A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.
- A szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.

14.2. KAPCSOLAT A FENNTARTÓVAL

Alapelvünk:

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Hajdúnánási Református Egyházközséggel.
- Az óvodavezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügyigazgatási, humán erőforrás helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül, a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

Formái

- Személyes találkozók, igazgató tanácsulések, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk.

14.3. KAPCSOLAT A GYÜLEKEZETTEL

Alapelvünk:

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartjuk az óvoda missziós szerepét.

Tartalma

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a Református Óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát, segítik azt.

Formái

- Részvétel az istentiszteleteken, ünnepeken, szeretetvendégségen, közös áhítatokon, Családi vasárnapok alkalmain.
- A gyülekezetet szeretettel várjuk nyílt ünnepeinkre, rendezvényeinkre.

14.4. KAPCSOLAT A TÁRSINTÉZMÉNYEKKEL, BÖLCSŐDÉVEL, ISKOLÁVAL

Alapelveink:

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása, és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.

- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követése, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk tovább-fejlesztésében.

Az óvoda és a bölcsőde

Két helyről kerülhet be hároméves korában a kisgyerek az óvodába: egyrészt a családból, másrészt a bölcsődéből.

Célunk az átmenet zökkenőmentessé tétele, az új életformához való pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása („kedvcsinálás” az ovihoz).

Feladatunk a gyermekek óvodába kerülésének előkészítése attól függően, hogy bölcsődéből vagy családból kerül a gyermek az óvodába. Az óvodapedagógus még az óvodába lépés előtt felveszi a kapcsolatot a családdal, a bölcsődével a zökkenőmentes átmenet biztosításához.

Az átmenet megkönnyítése érdekében szem előtt tartjuk:

- A bölcsődei nevelés feladatrendszer eltér az óvodai nevelés feladatrendszerétől.
- Az óvodapedagógusok meglátogatják az óvodába készülő gyermekeket.
- A gyermekek már kialakult szokásrendszerét figyelembe vesszük.
- Az óvodától visszajelzést kapnak.
- A kisgyermeket az óvodába érkezése előtt igény és szükség esetén, meglátogatjuk a saját otthonában, a saját szobájában. A családlátogatásra alaposan felkészülünk (benyomásainkat nem a helyszínen rögzítjük).
- Az óvodapedagógusok és a dajka egyeztetik a nevelési módszereiket.
- Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét.
- Megtervezzük a folyamatos befogadás ütemezését úgy, hogy sem az óvodai csoport, sem saját magunk számára ne okozzon megterhelést.
- Segítjük a szülőket az óvodai beszoktatás időszakában, amennyiben úgy tapasztalják, hogy ez valamelyik szülő számára nehézséget okoz.

Az óvoda és az iskola

Óvodánk és a Református Iskola kialakította és folyamatosan működteti, gazdagítja tartalmi kapcsolatát, hogy a gyermekek zavartalan iskolakezdését ez által elősegítse.

A kölcsönös érdeklődés, törődés, összehangolás hozzájárul egymás nevelési céljainak, elképzelésének megismeréséhez, eredményes eléréséhez.

Tartalma:

- Látogatások /pedagógusok, gyermekek / tapasztalatcserék, beszélgetések, esetmegbeszélések, óralátogatások, az óvodai élet megismerése.
- Az iskola, óvoda hagyományainak megismerése.
- Az iskola és az óvoda helyi programjának megismerése, ráépülési lehetőségek megkeresése, egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel.
- Művésztanárok, tanítók részvétele a kézműves és családi rendezvényeken.
- Nyílt nap, az óvodában, iskolában, műhelymunkák.
- Nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával,
- Szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek.
- Előadások, kérdőíves felmérés.

Eredményes, tiszteletteljes kapcsolatot ápolunk a világi általános iskolákkal is.

14.5. KAPCSOLAT A MUNKÁNKAT SEGÍTŐ INTÉZMÉNYEKKEL

Alapelvünk:

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésének, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.
 - Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat. Hajdúnánási Tagintézménye
4080. Hajdúnánás, Óvoda utca 2-10.
 - Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
4029. Debrecen, Monti Ezredes utca 7
 - Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, jogi képviselők, Városi Bölcsőde
4080. Hajdúnánás, Kossuth u. 19.
 - Hajdúnánási Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi Osztály

4080. Hajdúnánás, Bocskai u. 12.-14.

- Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Debreceni Tagintézménye

4032. Debrecen Bartha Boldizsár u. 9.

- Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Értékteremtő Tehetségközpont

2314. Halásztelek Hold utca 6.

Formái

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.

14.6. KÜLSŐ SZAKMAI KAPCSOLATOK

Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Alapelvünk:

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, alkalmanként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.
- A tagintézmény-vezető lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Alapelvünk:

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok szerzése, átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok látogatása, bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozóján való részvétel a nevelőtestület részéről.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

- Kéky Lajos Városi Művelődési Központ
4080 Hajdúnánás Köztársaság tér 6.
Kiállítások, képzőművészeti tárlatok megtekintése, színházi gyermekelőadások megtekintése, egyéb rendezvényeken való részvétel.
- Hajdúnánási Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény
Hajdúnánás, Bocskai u. 12, 4080
Könyvtári, múzeumi foglalkozásokon való részvétel.
- Hajdúnánási Óvoda
4080 Hajdúnánás Magyar utca 104.
Egyéb rendezvényeinek látogatása, közös képzési alkalmak szervezése.

A kínálatból úgy válogatunk, hogy az elősegítse nevelési feladataink megvalósítását, esztétikai élményt nyújtson a gyermekeknek, színesítse, árnyalja óvodai életünket, és zárja ki azokat a kezdeményezéseket, amelyekkel nevelésünk elvei nem egyeztethetők össze.

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenképp felett álló érdekük érvényre jut.
- A gyermekek óvodás éveik alatt, minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez.
- A szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával.
- Partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén.
- A pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, s ennek eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik megszerzett tudásuk.

15. NÉPHAGYOMÁNY ÁPOLÁS

Egy nép jövőjének szempontjából nélkülözhetetlen múltjának ismerete. Ebbe beletartoznak a néphagyományok és népszokások is, ezért fontosnak tartjuk, hogy az általunk nevelt gyermekek minél többet tudjanak népünk értékeiről. A néphagyományok felelevenítésének, ápolásának jelentősége már óvodában megmutatkozik. A néphagyományok és szokások őrzése szoros kapcsolatban áll a gyermekek nevelésével. Kiváló módszernek tartjuk a gyermekek személyiségének fejlesztésére, a gyermek és a világ kapcsolatának elmélyítésére. Véleményünk szerint már kisgyermekkorban szükséges a magyarságtudat alakítása erősítése. Munkánk egy folyamatos tevékenység, amely minden korosztály számára megadja az alapokat a néphagyomány továbbviteléhez.

A hagyományőrzés a teljes nevelési folyamatot áthatja, így a gyermek személyiségét gazdagítja. A néphagyományőrzés a gyermekek természetes tevékenységei által épül be óvodai életünkbe, az évszakok változásának megfelelően.

A néphagyományőrző tevékenység óvodánkban, a játékban, versben, mesében, zenében, alkotásban, mozgásban, táncban valósul meg. Követi az évszakok változását, megszeretteti a természetet, a környezetet, megismerteti a népi kultúra tárgyait, a népi művészetet, a népi szokásokat, időjóságot, játékszereket.

A gyermek megismeri a múlt értékeit, átéli a közös alkotás élményét, általa alakul a környezetért érzett felelősség érzése. Érzelmileg gazdagodik, értelmileg befogadóbbá válik. Jó alapja a haza és a környezet iránti szeretet kialakulásának.

Fejleszti a gyermek alapvető kognitív képességeit (észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás). Jelentős hatást gyakorol az érzelmi képességek alakulására (akarati tulajdonságok, önfegyelem). Segíti az identitástudat megalapozását, a gyermek morális fejlődését.

Céljaink:

- A múlt értékeinek átörökítése.
- A népi, nemzeti értékeinkhez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Az ünnepi szokásokkal, népi megfigyelésekkel való megismerkedés.
- A magyarságtudat formálása.
- Hazaszeretetre nevelés, magyarság megismertetése, tudatosítása, megszerettetése.

Feladataink:

- A népszokások eredetének pontos ismerete.
- A világ megismertetése a népi kultúra maradandó értékeivel.
- Tapasztalatszerzéshez, ismeretnyújtáshoz, a természet adta sokféle anyag lehetőségeinek felkínálása.
- A népi kismesterségekkel való ismerkedés azok tudatos, hiteles átadása.
- Az alkotás örömeinek megéreztetése.
- A jeles napokhoz, ünnepekhez fűződő népszokások, mondókák gyűjtése, a gyermekek életkori sajátosságát figyelembe véve.
- A magyar zenei anyanyelv elsajátítása a népdalokon keresztül zenehallgatás és tevékenységen keresztül valósuljon meg.
- Idegen (népies) szavak használata, alkalmazása, magyarázata a nevelés folyamatában.
- Hiteles zenei hagyományápolás.
- Kézügyesség fejlesztése a népi kismesterségek alkalmazásával.
- A népzene iránti fokozott érdeklődés felkeltése.
- Az ünnepek jelentőségének kiemelése, megéreztetése a rákészülés megszervezése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen hallgatnak népzenei, népmesét, népi mondókákat.
- A természetes anyagokkal való alkotás örömet okoz számukra.

- Befogadják ízlésvilágukba a népi művészet tárgyait, eszközeit.
- Élvezik a közös ünnepeket, jeles napokat, hagyományörző tevékenységeket.

16. MEGEMLEKEZÉSEK, ÜNNEPEK AZ ÓVODÁNKBAN

Az ünnepek szépsége értelmet adnak a hétköznapiaknak.

Óvodánkban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai a gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt. Az óvodai élet szokásai, hagyományai és ünnepei mással nem helyettesíthető érzelmi élményre, átélésre, gazdagon motivált sajátos tevékenységekre biztosítanak lehetőséget. Az ünneplés alkalmat teremt az óvoda belső közösségének ápolására, a családokkal való kapcsolat elmélyítésére, a gyülekezethez fűződő identitás épülésére, nemzeti identitásunk erősítésére. Az ünneplésben kiváltképpen megmutatkozhat óvodánk református keresztyén szellemiségének tartalma, szépsége.

Ezek a napok mélyebb érzelmet váltanak ki gyermekekből, felnőttekből egyaránt. Óvodánkban bármilyen formában és bármilyen tartalommal ünneplünk, mindig a gyermek van a középpontban.

ÓVODÁNK ÜNNEPI ALKALMAI:

- **A gyermekek születésnapja, névnapja**

Minden csoportban hagyomány a gyermekek köszöntése születésnapjukon, névnapjukon. A köszöntés minden csoportban másképp zajlik, az ott kialakított szokásoknak megfelelően. Ilyenkor a csoport egésze bensőségesen együtt van, a csoportok közösségében imádkozunk is érte (ebben az imádságban megköszönjük, hogy ő megszületett, hálát adunk, hogy az ünnepelt közénk tartozik), kérjük, hogy Isten szeretete őrizze egész életében.

Őszi ünnepkör

- **Nemzeti ünnep - Október 23.**

Csoportszintű megemlékezés formájában szervezzük. Az ünnep társadalmi tartalmából annyi ismeretet közvetít az óvodapedagógus, amennyit az adott gyermekcsoport képes befogadni.

- **Reformáció ünnepe – Október 31.**

Ünnepi Istentisztelet, az intézményünkbe érkező új pedagógusok ünnepélyes fogadalmi tétel.

- **Őszi vásár – Óvodánk születésnapja – Családi Nap.**

Óvodai szintű ünnepi rendezvényünk. Minden év októberében hagyományőrző őszi vásár szervezése, melyen a családok, a gyülekezet és társintézményeink meghívott vendégei is részt vesznek.

Téli ünnepkör

- **Mikulás**

A gyermekek megismerik Miklós püspök történetét. A Mikulás „ellátogat” óvodánkba, átadja az ajándékot a gyerekeknek, a gyermekek csoportjukban versekkel, dalokkal köszöntik a Mikulást.

A Szülők Közössége aktívan közreműködik az ünnep megszervezésébe, lebonyolításába.

- **Advent**

Az ünnep tartalma Jézus születésére való várakozás. a várakozás, készülődés jegyében telik

Adventi gyertyagyújtás - Családi Napok. – Csoportszinten szervezett ünnepi alkalmak. Minden csoportban ünnepélyes óvodai áhitat, közös délelőtti programok szervezése, közös alkotás a szülőkkel, gyerekekkel (pl. adventi koszorú készítése, a karácsonyfa díszének közös készítése, üdvözlő kártyák készítése, ajándékkészítés stb.).

- **Madarak karácsonya**

Óvodai szintű közös ünnepi alkalmunk. Feldíszítjük a gyermekekkel az udvari fenyőfánkat, a madarak kedvenc táplálékaiból készített díszekkel. Énekelünk, imádkozunk közösen. Majd a gyerekcsoportok is kapnak jelképes ajándékot.

- **Karácsony – Gyermek Karácsonya. December 24.**

Ünnepi Családi Istentisztelet a templomban.

- **Vízkereszt, Farsangi időszak.**

Csoportszinten megrendezett Családi Napok. Február első felében tartjuk a vidámsággal teli napokat, melynek lényege a jelmezbe öltözés, a családokkal való tartalmas együttlét. A szervezésnél arra figyelünk, hogy az időpontok ne nyúljanak át böjti időszakra.

Tavaszi ünnepkör

- **Nemzeti ünnep. Március 15.**

A csoportokban a gyermekek, felnőttek feltűzik a kokárdát, megemlékeznek az ünnep tartalmáról, meghallgatják nemzeti imádságunkat a Himnuszt, majd a gyermekek által készített ünnepi jelképeket közösen elhelyezik a Kossuth és Petőfi szobornál, sétával egybekötött, csoportszintű, egyedi szervezésben.

- **Húsvéti ünnepkör**

- **Virágvasárnap** /Húsvét előtti vasárnap/ - Csoport szintű készülődések az ünnepre.
- **Nagypéntek** – Ünnepi Istentisztelet a templomban. A részvétel lehetőségére megszólítjuk a családokat is. Az ünnep tartalmi feldolgozását a gyermekcsoportokban összekacsoljuk a feltámadás örömeleményével, figyelembe véve a gyermeki lélek sajátosságait. Krisztus feltámadott, így a gyermekekben nem keltünk félelmet, és az igazságot sem torzítjuk el.
- **Húsvét**
 - Csoportonkénti készülődés, megemlékezés, feldolgozás.
 - Ünnepi Istentisztelet a templomban. A részvétel lehetőségéről, léleképítő erejéről tájékoztatjuk a szülőket, megszólítjuk a családokat is.

- **Pünkösöd /Húsvét után 50 nappal/**

- Csoportonkénti készülődések, feldolgozások.
- Az Ünnepi Istentiszteleten való lehetőség felkínálása a családok számára.
- A Gyülekezet által szervezett Pünkösöd Hétfői Családi Nap rendezvényének szervezésébe, lebonyolításába aktívan bekapcsolódunk. Megszólítjuk az újonnan intézményünkbe beiratkozott gyermekek családjait is.

- **Anyák napi Családi Sportnap - Óvodai szinten megvalósuló sajátos ünnepi rendezvényünk**

A Szülők Közössége által kezdeményezett javaslat alapján kialakult sajátos ünnepi alkalommá nőtte ki magát rendezvényünk. Tartalmában sajátosan ötvöződik a hála és az öröm élménye. A szervezés és megvalósítás folyamán különösen figyelünk arra, hogy az édesanyák, nagymamák méltó tisztelettel, szeretettel ünnepélyesen legyenek megköszöntve, hiszen az életet, szüleinket Istentől kapjuk, neki vagyunk hálásak értük. Isten viszont szereti az ünneplőbe öltöztetett örömet. Ezáltal ezen a napon ünneplünk és egy örömteli, tartalmas délelőttöt töltünk együtt a családokkal.

Nyári ünnepkör

- **Ballagás – búcsú a ballagó nagyoktól**

Az ünnepi alkalom két részből tevődik össze. Egyik eleme maga az ünnepélyes ballagás, a másik eleme az ezt megelőző óvodai szinten megvalósuló búcsúztató napunk itt az óvodánkban.

- **Ballagás**

A nagycsoportos ünnepélyes rendezvénye, amelyet a Gyülekezeti házban szervezünk a ballagó nagycsoportosok és vendégeik számára. Ennek legfontosabb eleme a gyermekek műsora. A felkészülésnél legfontosabb szempont a gyermekek minimális leterhelése. Arra törekszenek az óvodapedagógusok, hogy az év közben tanult versek, dalok, játékok, táncos mozdulatok felhasználásával valósítsanak meg színvonalas szemet, lelket gyönyörködtető fellépést.

A kialakult járványügyi helyzetre való tekintettel, a mindenkori aktuális törvényi előírásoknak megfelelően, a ballagási ünnepségünket módosítjuk, s az óvodától búcsúzó nagycsoportos gyermekek köszöntésére, a Református templomban kerül sor ünnepélyes Családi Istentisztelet keretében.

- **Óvodai búcsúnap**

Az óvodában valósul meg a ballagást megelőző utolsó napon. Ekkor nyílik lehetőség arra, hogy az iskolába készülők elbúcsúzzanak az óvodás társaiktól, a nevelőiktől és magától az óvodától. A nap változatos programokkal, egyedi formában valósul meg az érintett csoportokban.

- **Gyermeknap Kirándulás – óvodai szintű, utazással egybekötött alkalom.**

Az összetartozás élményét erősítő szervezett együttlét. Ezen túlmenően minden csoport a tanév alatt legalább egyszer külső helyszíni tevékenység keretén belül, kirándulást, látogatást szervez a saját csoportjának.

- **Az új kenyér ünnepe. Augusztus 20.**

Az Ünnepi Istentiszteleten való lehetőség felkínálása a családok számára.

17. A SZÜLŐI IGÉNYEK ALAPJÁN SZERVEZŐDŐ ÖNKÖLTSÉGES SZOLGÁLTATÁSOK

Óvodánk a szülők kérésére igény szerint, szolgáltatásokat is szervez:

- Néptánc

- Korai idegennyelv
- Úszás

A szolgáltatások iránti igények teljesítésénél elsődleges szempontként a gyermek érdekeit tartjuk szem előtt. A szolgáltatásokkal kapcsolatos szülői igények felmérése minden év szeptemberében történik.

18. INTÉZMÉNYI INTÉZKEDÉS RENDKÍVÜLI SZÜNETRE

Ha az intézmény fenntartója – valamely okból - rendkívüli szünetet rendel el, és az óvodapedagógusok óvodai csoportban nem folytathatnak nevelői tevékenységet **rendkívüli helyzet lép életbe.**

Amennyiben az intézményen belül nem lehetséges a munkavégzés, az óvodapedagógusoknak - kihasználva az infokommunikációs eszközöket – intézményen kívül (otthonukban) kell mindennapi munkájukat elvégezni.

Ennek lehetőségei:

Szülőkkel való kapcsolattartás:

- Heti terv alapján, valamennyi területre (külső világ tevékeny megismerésére nevelés, matematika, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, verselés, mesélés, mozgás, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, hitéleti tevékenységek) kiterjedően online feladatok, tevékenységek, támogató segédanyagok eljuttatása a szülőknek, internetes elérhetőség megadásával. Melléklet a munkaközösségeink által átdolgozott internetes forrásgyűjteményi segédanyag, amely segítséget ad, akinek szükséges, és a távmunka finanszírozásához alapot nyújt.
- Gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit figyelembe véve játékos tevékenységformák, élményszerzési lehetőségek ajánlása, melyeket a szülők gyermekükkel együtt megvalósíthatnak. Fontos a differenciált feladatadás (életkor, fejlettségi szint szerint), az SNI, BTMN gyermekek segítése, fejlesztése.
- Ötletek az egészséges életmódra nevelés, munkajellegű tevékenység otthoni megvalósítására.
- Folyamatos online kommunikáció, tapasztalatcsere, segítségnyújtás, nevelési tanácsok adása szülőknek igény esetén.

Feladatadás legyen egyértelmű. A kommunikáció legyen kétoldalú, az óvodapedagógus kérjen visszajelzést az elvégzett feladatokról (pl. alkotás feltöltése, versmondás, szülői tapasztalatok megosztása stb.). Segédanyag a munkaközösségeink által átdolgozott anyagban található.

Egyéni kompetenciák erősítése:

- Kutatómunka szakanyagokban / interneten, szakkönyvben, szakfolyóiratban.

Pl. fejlesztendő területek javítása, Önértékelés során meghatározott fejlesztési területek javítása, Önfejlesztési terv megvalósításához szakanyag áttekintése, szakmai érdeklődésnek megfelelő ismeretbővítés, módszertani tudás javítása, bővítése, innovációk megismerése stb.

A kutatómunka során megismert szakirodalomról ajánlás, a megszerzett ismeretekről rövid leírás megosztása óvodánk munkaközösségi facebook csoportjában történik.

- Online továbbképzésen való részvétel. Pl. távoktatásban való tanulás, távoktatás formájában történő eszmecsere, konferencia, ismeretbővítés, digitális tananyag elsajátítása stb.

Az elvégzett továbbképzésről tanúsítvány bemutatása, tapasztalatok, ismeretek megosztása óvodánk e-mail rendszerének felületén történik.

- Infokommunikációs eszközök kezelésének gyakorlása, ismeretek bővítése / online tapasztalatcsere (segítségkérés, segítségnyújtás).

Egymástól való tanulás, segédanyagok megosztása óvodánk munkaközösségi facebook csoportjában történik.

Intézmények közötti szakmai együttműködés erősítése:

- Munkaközösségek éves tervének online megvalósítása, a munkaközösség vezető irányításával.

A munkaközösségi tagok a munkaközösség vezetőnek küldik meg az anyagot. Az elvégzett munkáról a munkaközösség vezető beszámolót készít.

- Tagintézmény vezető heti tervezése (munkaidő, szabadság), intézményvezető felé jelentése.

- A kollégákat infokommunikációs eszközökön értesíti a munkarendről, szabadságról, és az őket érintő információkról.
- Az intézményvezetőtől, tagintézmény vezetőtől érkező információk infokommunikációs csatornán való fogadása, visszacsatolás.

Szakmai anyag/segédeszköz kidolgozása:

- Projekt terv, témahét kidolgozása.
- Anyaggyűjtés (forrásmegjelölés) / éves anyaggyűjtés, feladatlapok, fejlesztő feladatok, játékörültek, mozgásos játékok gyűjtése szakkönyvből, vagy online felületről.
- Gyermek személyi anyagának elkészítése, fejlesztési tervek megírása, visszacsatolás.
- Eszközkészítés / báb, meseillusztráció, játékok, dekoráció, társasjáték, fejlesztő játék.

Módszertani tudás- és jó gyakorlat megosztása, tapasztalatcsere:

- Munkaközösségek által kidolgozott szakmai anyagok megosztása.
- Szakmai anyagok ajánlása, megosztása (továbbképzés, szakirodalom, online forrás stb.)
- Ötletgyűjtemény készítése (projektekhez, játékhoz, tevékenységhez, egyéni fejlesztéshez) / saját gyűjtés, online gyűjtemény.

A home office munkavégzés részletes szabályozása intézményvezető hatáskörben történik meg, melyet a helyi szabályzat, vagy vezetői utasítás tartalmaz.

Visszacsatolás az elvégzett munkáról hetente történik az tagintézmény-vezető által meghatározott formában.

Amíg az intézmény-vezető és a megbízott vezetők, korrekt módon megkapják a leadandó anyagokat, és nem tapasztalnak visszaélést az otthoni munkával kapcsolatban, vagy más utasítás nincs, mint polgármesteri, önkormányzati rendelet, kormányrendelet, intézményvezetői utasítás, addig végezhető ebben a formában home office.

A heti visszajelzés, dokumentáció, mentésre, archiválásra kerül, amit a tagintézmény-vezető és a megbízott vezetők végeznek.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Biblia

2. Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.
3. A Jó Pásztor Református Óvoda Pedagógiai Programja
4. Az Újfehértói Református Általános Iskola és Óvoda Tagóvodájának Pedagógiai Programja
5. A RPI által kiadott „Református Óvoda Pedagógiai Programja” mintadokumentum
6. Tápiószőlős-Újszilvás Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programja
7. Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda Pedagógiai Programja
8. Nagy Jenőné: Gyermektükör / 2006
A gyermekek egyéni fejlesztését, diagnosztizáló dokumentum.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A pedagógiai program érvényességi ideje: 2020. szeptember 1-jétől visszavonásig.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

- **A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:**
 - az intézményvezető;
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - a szülői szervezet;
 - az intézmény fenntartója;
- **A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai**

Kötelező:

- Jogszabályváltozás
- A fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- Sikeres innováció eredményeinek beépítése.
- Minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása.

A pedagógiai program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program a jóváhagyását követően – szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők számára az óvoda a nyitva tartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a pedagógiai programhoz.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható
 - Az intézmény fenntartójánál.
 - Az intézmény és tagintézmény irattárában.
 - A tagintézmény könyvtárában.
 - A tagintézmény nevelői szobájában.
 - A tagintézmény-vezető irodájában.

ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda pedagógiai programját a **Szülői Szervezet** választmánya a 2020. augusztus 12. napján tartott ülésén megismerte.

Keltezés: 2020. augusztus 12.

.....

az óvodai Szülői Szervezet elnöke

A Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda pedagógiai programját a **Hitéleti Munkaközössége** a 2020. augusztus 3. napján tartott nevelőtestületi értekezletén véleményezte.

Keltezés: 2020. augusztus 3.

.....

a munkaközösség képviselője

A Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda pedagógiai programját a **Tehetséggondozó** munkaközösség a 2020. augusztus 3. napján tartott nevelőtestületi értekezletén a véleményezte.

Keltezés:2020. augusztus 3.

.....

a munkaközösség képviselője

A Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda pedagógiai programját a **nevelőtestület** 2020. augusztus 10. napján tartott Nevelőtestületi értekezletén és a határozatszámmon elfogadta.

Az elfogadásról szóló jegyzőkönyv és a jelenléti ív a pedagógiai program mellékletében található.

Keltezés: 2020. augusztus 10.

.....

tagintézmény-vezető

.....

a nevelőtestület képviselője

A Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda pedagógiai programját jóváhagyom.

A legitimált pedagógiai program a fenntartóra nézve az elfogadott éves költségvetésen túl többletköltséget nem jelent.

Keltezés: 2020.

.....

vezető lelkipásztor

.....

gondnok